

- Amatora
Poezio -

Originale
Esperante
Verkita

563

1934

de Julio Mangada Rosenörn. (Hispanio)

Madrid.

J 1934

VERKARO

Liverota de Hispana Esperanto-Asocio (Apartado de Correos 1089, Madrid), preskaŭ preskoste al la samideanaro:

TERMINOLOGIO DE LA ARKITEKTURO, de Francisco Azorín, 20×14 cm., 210 paĝa en luksa papero kaj pli ol 2.000 bildoj ilustrantaj la terminaron. Prezo: 8 sv. fr.

MIA POEZIO (POEMARO), de Rafael de San Millán. 17 1/2×12 1/2 cm., 62 paĝa. Prezo: 0,60 el sv. fr.

LA KREITAJ PROFITOJ, komedio originale hispane verkita de Jacinto Benavente, tradukita de Vicente Inglada. 17 1/2×12 1/2 cm., 96 paĝa. Prezo: 0,75 sv. fr.

LA GENIA KAVALIRO DON KIŬOTO DE LA MANCA (Rimarkoj pri la titolo de la verko, dediĉo, antaŭparolo, versaĵoj al la libro, k. c., kaj unua ĉapitro de la fama verko), de Cervantes, tradukita de Julio Mangada Rosenörn. 16 1/2×12 cm., 31 paĝa, luksa papero. Prezo: 0,45 sv. fr.

AVILA, de Julio Mangada Rosenörn, historia-arta priskribo, biografioj de Sankta Tereso, la tutmondjama verkistino, kaj de Alonso de Madrigal nomata Oceano de la Sciencoj (komenco de la XV jarcento), k. c., kun 30 belaj bildoj, luksa papero, 16 1/2×12 cm., 62 paĝa. Prezo: 0,75 el sv. fr.

FERDINANDO VI KAJ FARINELLI, de Julio Mangada Rosenörn. Historia noveleto originale verkita proze kaj verse, 19×14 cm., 32 paĝa, luksa papero. Prezo: 0,60 el sv. fr.

PRI HISPANUJO KAJ ĜIAJ POPOLKANTOJ. POPOLKANTARO DE MURCIA, de Julio Mangada Rosenörn, ilustrita eĉ kun multenombraj muzikaĵoj, 19×14 cm., 51 paĝa luksa papero. Prezo: 0,75 el sv. fr.

EL MODERNA HISPANA PARNASO, enhavanta poemojn tradukitajn de Julio Mangada Rosenörn, kun belegaj ilustritaĵoj (20 bildoj), 19×14 cm., 32 paĝa, luksa papero. Prezo: 0,75 el sv. fr.

DU JUNAJ FRAŬLINOJ KAJ KORNELIINO, du novelaj el bonekzemplaj noveloj de Cervantes, tradukitaj de Julio Mangada Rosenörn, 19×14 cm., 70 paĝa, luksa papero. Prezo: 0,75 el sv. fr.

¿QUE ES EL ESPERANTO?, verkita kaj aranĝita de Julio Mangada Rosenörn, entenante hispanlingve opiniaron pri esperanto de tutmondjamaĵ eminentuloj, koncizan gramatikon, nur esperantan ekzercaron el tiu de la Majstro kaj sufiĉe kompletan esperant-hispanan vortaron; tial la kajero 14×10 cm. kaj 32 paĝa estas vere kompleta lernolibro por hispanlingvanoj. Prezo: 0,15 el sv. fr.

Amelia kaj Marina

AMATORA POEZIO

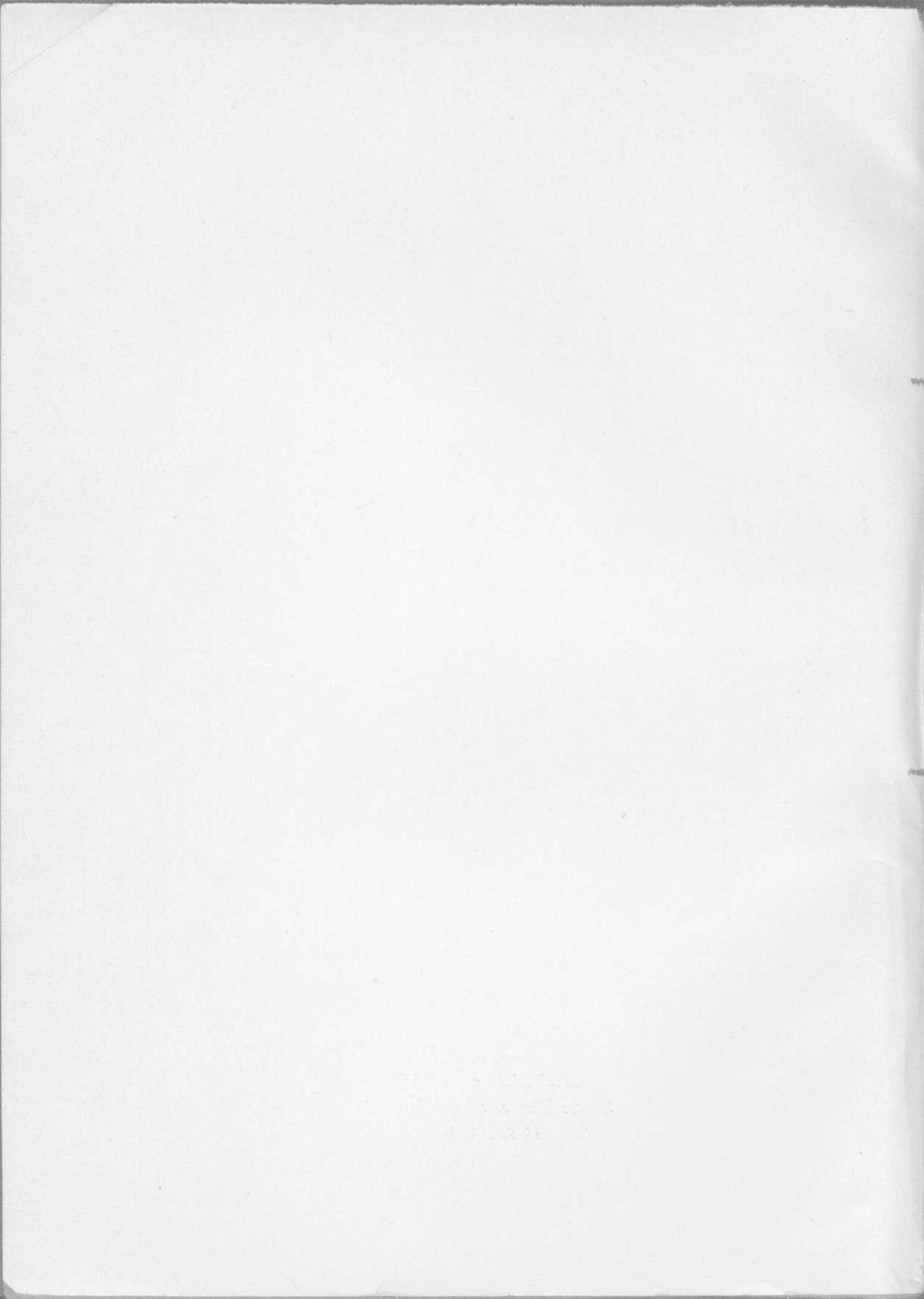
ORIGINALE ESPERANTE VERKITA

DE

JULIO MANGADA ROSENÖRN

1934

PRESEJO :
CHULILLA KAJ ANGEL
STRATO TORRECILLA DEL LEAL, 17
MADRID

—o— ANTAŬDIROJ —o—

Jen frukto de mia poeziemo, per kiu mi ne pretendas prezenti min antaŭ la Esperantistaro kiel poeton; sed jes, prezenti la efikon de nia kara helpa lingvo internacia, rimarkigante unu fojon pli ĝian altvaloron.

Mi volas atentigi la esperantajn poetojn pri du metrikaj formoj de la hispana poezio, pri la Romanco kaj pri la Segidiljo: la ROMANCO estas tiel facila, gracia, natura, fluanta kaj alkonformigata al la karaktero de la kastila lingvo, ke ĝi ŝajnas elstariĝi de la prozo mem, kaj estas prozoj kiuj aŭdiĝas verse, romance. Ĝi estas pli-malpli longa serio da versoj oksilabaj, el kiuj la ĉaraj ripetas la saman asonancon, aŭ neperfektan rimon, kiu koncernas nur la vokalojn, kaj kiu komenciĝas je la lasta silabo akcentita en ĉiu verso; la malĉaraj ne havas rimon. Kvankam ĝenerale la versoj de la romanco estas oksilabaj, kiam la versoj havas malpli da silaboj, oni nomas ĝin mallonga; kaj kiam la versoj estas dekunusilabaj, oni nomas ĝin heroa. La tipa romanco estas oksilaba.

La popolo naskis la romancon, kaj ĉi tiun oni verkis por la popolo mem, kaj estis la Juglares (fluglaroj-mezepokaj kantistoj) kiuj tra stratoj kaj placoj kantadis por amuzi la popolon. Ĝi estis la plej plebeja formo de la poezio kaj la unua paŝo de la hispana poezio lirika, kaj ĝi entenas la plej riĉan kaj abundan materialon de la hispana epeo. Per la romanco, la tutmondfama Lope de Vega naskis kaj vivigadis la nacian popularan teatron. La romanco esprimis fidele la sentojn, emojn, tradiciojn, gloriojn, k. c., de la popolo kaj de ĝiaj herooj; per ĝi oni trafas eksterordinare la simplan, belan, fluan, sentigan, herooan formon rakontantan la pensojn kaj sentojn, ĝi estas altvalorega trezoro de la hispana Literaturo.

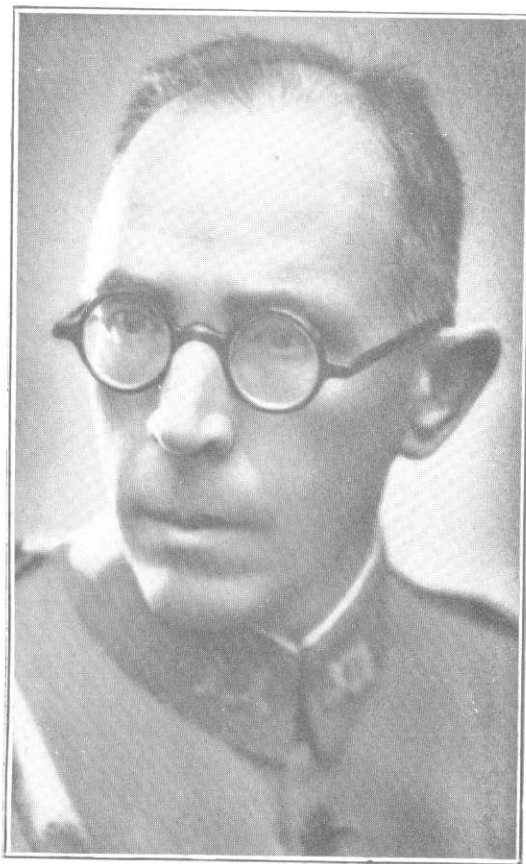
Kiam «Hispana Esperantisto» aperigis mian roman-

con «Kiam mi rajdas», mi ricevis kuraĝigantajn gratulojn, speciale de apostolo de Esperanto en Andaluzio, klera esperantisto kaj arkitekto, S-ro. Trinidad Soriano; kaj ĉi tio, ĉar Esperanto estas «simpla, fleksebla, belsona», kaj tial ke ĝi devas prezenti ĉiajn formojn de la literatura vidpunkto, kuraĝigas min por konsili, ke oni atentu kaj verku la ROMANCON.

La Segidiljo ankaŭ estas gracia, natura kaj fluanfa strofo el sep versoj, el kiuj la unua, tria kaj sesa estas sepsilabaj, kaj dua, kvara, kvina kaj sepa estas kvin-silabaj; ĝenerale kun malkompleta rimo la dua kaj kvara, kvina kaj sepa, sed la asonanco de ĉi tiuj lastaj estas malsama je tiu de la antaŭaj. Ankaŭ la segidiljo povas havi nur la kvar unuajn versojn. Multenombraj kantoj de Murcio, Andaluzio kaj Manĉujo utiligas la segidiljon. Ĉi tiu same, kiel la romano devenas de tre malnova epoko, araba estas ilia origino, ĉar la araba poezio estas vere riĉa fruktodona fonto influanta eĉ italan, francan kaj anglan poezion.

Kvankam mi prezentas min aŭtoro
de ĉi poemaro, la publiko
juĝu min nur esti amatoro
ĉe la kampo de l' beletristiko.

Per la poemaro, mi nur celas
kiel sonas nia lingv' agrable,
kiel plene Esperanto belas
por esprimi ĉion tre kapable.

KVAZAŬ PROLOGO

Eble estas ne tre bona diskreto
ja rekomendata de la singardo,
ke ĉi tie, en la libr' avangardo,
jam aperu de la kvazaŭ poeto
la fizika bildo, lia portreto,
antaŭ ol animo klara de l' bardo ;
sed de tiu ĉi la granda korardo
turnas sin al la leganto per peto :
vi rimarku min jam tre maturaĝa ;
vi, do, senkulpigu mian pretendon
se ĝi estus vere tute malsaĝa,
ĝin ne juĝu same kiel ofendon
al la poezi' de homo kuraĝa
kaj senhonta ; aŭdu mi ne la plendon,
ĉar per tiu ĉi la libro mi celas
montri kiel ESPERANTO belsonas,
kiel la neŭtrala lingvo rimbelas,
kiel lingv' internacia proponas
riĉan versfaradon, kiu tre helas,
ĉar abundajn formojn ĉiajn ĝi donas.

K L A R I G O J

Pro la morto de filinoj tre karaj
rememori ilin estas mia la kulto ;
la titol' de l' libro estas ĝia rezulto,
la klarigojn vi konscios, do, klaraj.

P R I T I T O L O J

Historio, ĉu novelo ?
La novel', ĉu historio ?
Tradicio, ĉu fabelo ?
La fabel', ĉu ver' pri io ?

Unu kaj aliaj havas
ion el la ver' ĉe l' teksto ;
la titolo, do, ne gravas,
ĉar ĝi estas nur preteksto.

A V E R T O

Miajn gelegantojn karajn
atentigi mi deziras :
bonatentu rimojn klarajn,
kiujn ĉiam mi jam tiras

por la versoj de l' poemoj.
La sufiksoj, participoi,
estas preskaŭ por la temoj
ne skribitaj sur la slipoj.

Kvankam amator' humila,
volis mi por versesprimo
deflankiĝi de facila
participsufiksa rimo.

DEDICO

Al mia tre kara fil' Ludoviko,
al lia kuraĝ' por cel' civitana
per lia kultur' kaj volo tre sana
de koro tre pura eĉ kun mistiko.

Ĉar estas fervora, li, bolŝeviko,
laboras senlace—ago ne vana,
eĉ kvankam aljuĝu l' agon satana—
por certa triumf' de ĉi politiko.

Li sentas profunde ĝojon intiman,
ĉar homo ja trafos la ekvilibron
socian, moralan, justan, animan ;

la Mondo intense sentas korvibron
atingi triumfon ravan, proksiman.
Al li mi dediĉas tiun ĉi libron ;

al li tre bonkora, saĝa, talenta
triono restanta el triunuo
tre kara kaj mia, tre diligenta

al ĉia l' ofero, tamen sen bruo,
la libron dediĉas ; ke li kontenta
sin sentu pro sia kora la skuo.

Mia filo Ludoviko

PRI MIA PLORATA FILINO AMELIO

I

Mia kara filino AMELIO
estis mia tre justa la fiero :
estis ja rimarkinda ŝia scio
ĉar ŝi tute dediĉis sin al klero ;
instruadi, eduki, iluzio
estis ŝia, kaj ĉiam kun espero,
ke instinktoj infanaj per konscio
vivu for de l' malamo kaj kolero.

Tial, arde bruligis ŝi la flamon
de l' infanaj koretoj al la bono ;
tial, same instruis fratan amon
por samuloj, la emon al sindono ;
voli por la ceteraj tutan samon,
kion por ni mem, estu la ordono.

Esti noblaj, modestaj, doni manojn
al falinto, kaj ami la NATURON ;
al tutmonda feliĉo, fari planojn
ne de l' vivo hazardan aventuron...
Edukante tiele la infanojn,
sentis kore profunde ŝi plezuron.

II

Bele nigra harar' abunda, brila ;
frunto larĝa, serena, iom plata ;
grandaj nigraj okuloj kun trankvila
penetranta rigardo ; delikata

kaj gracia la nazo ; tre humila
la ridet' de l' maldikaj lipoj ; glata
la dentaro perfekta en subtila
buŝo iom ameme malfermata.

Forte bruna koloro, sed ne pala,
estis tiu de ŝia la vizaĝo
bela, longe belforma aŭ ovala,

Amelia

kaj en kiu vidiĝis bone saĝo,
firma la karaktero tre lojala,
seriozo, bonkoro kaj kuraĝo.

Estis ŝia la korpo tre gracia,
delikata, malalta, ĉarmoplena,
se ne grasa, tre forta, energia,
kun kapablo pri ĉio tre konvena ;
kaj la tuta figuro, simpatia...
Estis al ŝi NATUR' ne sindetena !

III

Bone konsciu mian la trezoron,
kiun forrabis ĵus al mi la MORTO ;
kiel kruele vundis mian koron
de la FATALO malindulga forto ;

kiel tre grandan akran la doloron
en min ja trenis tre malbona sorto.
Ĉu jam forigos mian korangoron
el mi la pacienco per elporto?

Ho, ve ! De !' MORTO estis la kruelo
en la okazo mia tre terura !
Kia ja ĝia malhumana celo ?

Kial mortvelkis mia floro pura,
ĉarma, junaĝa, kun mirinda belo ?
Kia respondo?... La silento nura !...

Nura la nevenkebla tomsilento
estis, al mia la demand', respondo.
En la tombejo, eĉ ne de la vento
estis malgranda aŭ tre milda ondo !...
Certe konsolo estos ne al sento
mia dumvive en ĉi tiu MONDO !

Amelia

THE PHOTOGRAPHY

SKIZ-PORTRETO DE MARINA

Ravanta feino
kun bela vizaĝo ;
printempa plenaĝo
de mia filino.

Vizaĝo tre ronda ;
ĉe l' vangej, koloroj
de freŝaj la floroj
en kadro malblonda
el nigraj la haroj
brilantaj kaj helaj ;
sub brovoj tre belaj
plej belaj najbaroj,
la nigraj okuloj
mirindaj kun helo
de brila la stelo,
—kaj miaj speguloj!—,
je ĉiu l' okazo
rigardas kun varmo ;
tre plena de ĉarmo,
korekta, la nazo.

De blanka lekanto
petaloj, la dentoj ;
al puraj la sentoj,
la ruĝa dianto
de l' lipoj, per rido,
ĉielon proponas,
feliĉon ĝi donas
kun plena konfido.

Tre bele formata :
mezkrisko, gracio,
fleksebla talio,
la man' delikata ;
piedo subtila.
Humile kuraĝa,

Marina

samtempe tre saĝa
kaj klera ; ĝentila.

Alloga la pozo
eĉ tre eleganta,
neniel, do, vanta ;
naturseriozo

kun bona humoro ;
percepto tre klara ;
ne estis avara
al fremda doloro.

Ŝi ludis pianon
per lerto tre ŝika ;
kaj ŝi, bolŝevika,
malamis tiranon.

Ŝi estis tre brava.
«Help' Internacia
la Ruĝa», al ŝia
la koro, ja rava ;

kun granda la ŝato
kaj tre inteligente
ŝi agis konsente
kun sia la frato :

«Falĉil' kaj Martelo,
kvinpinta Ruĝstelo»,
jen ŝia simbolo ;
al tiu ĉi celo,
do, ŝia memvolo !

Marina

H I E R A Ŭ

Printempo florigas belan ĝardenon
sur freŝa la herbo ĝia, jen, sidas
tre karaj filinoj miaj kaj ridas :
rimarku kontenta ĉiun mienon,

ĉar havas neniun ian ĉagrenon,
plensanaj ja ili vivon avidas ;
pro tio, samtempe ankaŭ vi vidas
en ambaŭ vizaĝoj grandan serenon.

Tre karaj filinoj inter lilioj,
iridoj, siringoj, apud levkojo,
violoj, lekantoj kaj geranioj,

en plena natura granda la ĝojo :
ja, estas realo, ne iluzioj ;
al ili, do, estu firma vivvojo.

Marina kaj Amelia
hierau en la parko de Jaca.

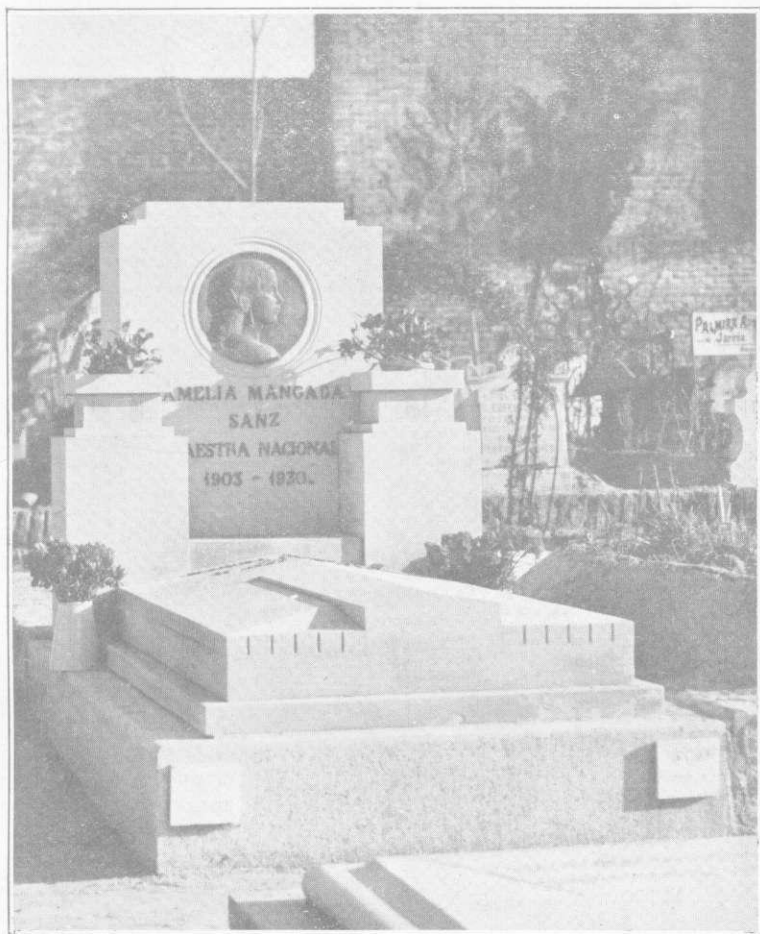
H O D I A Ŭ

Tre karaj filinoj miaj forpasis
de tiu ĉi mondo al la etera,
al mondo spirita, tiel mistera.
Iliajn la vivojn Morto frakasis!

En grandan doloron ili min lasis!
Pro tio, jen mi nun tute mizera,
ĉar estas tutplene mi senespera :
nu ; en min dolor', ruino, amasis!

Jen tombo, en kiu ili nun kuŝas,
kaj kie fariĝas nune disvolvo
de korpoj iliaj... ; pensi kortuŝas :

el floroj tre ravaj, karaj, nur polvo!...
En tombon ilian Forto min puŝas :
al mia dolor', nur tie la solvo!

H o d i a ù
(En la civila tombejo de Madrid)

TERURAJ DATOJ

De novembro la dudek naŭan
de l' mil naŭcent trideka jaro ;
de l' mateno la kvina horo,
ve !, mi dronas en larma maro :

ĉe l' silento de la tagiĝo
nur aŭdiĝas murmur' de l' ploro
mia ; kaj de filino kara,
malrapida la mortstertoro

kaj apenaŭ aŭdebla voĉo
sin turnanta al mi laŭ jene :
«Paĉjo, paĉjo, mi mortas... mortas !»
ĉiufoje ja des pli penie...

Dume ŝi min rigardis ame
kaj mi vidis foriri briloj
de l' okuloj tre belaj ŝiaj, ,
kaj vitriĝi ŝiaj pupiloj !...

Miaj lipoj en palajn ŝiajn,
mi ricevis la lastan spiron
ŝian ; sentis en mian koron
mi, akute, profundan ŝiron !

*

Estas je la dek-oka, marto ;
jaro mil naŭcent tridek tria,
je l' mateno. Verŝajne ĝoje
kantas, kantas filino mia ;

ŝi kantadas, Marina ! Poste
jen silento je l' horo deka,
kiun tuje subite rompas
de pistolo la paf' seka,

tute sekve tre longa veo
kaj tre klare kun energio :
«Paĉjo, panjo, mi min mortigis !»...
Aŭtomate pro l' paf' kaj krio

al tre kara filino mia
tre rapide mi kuras, saltas.
Jen ŝi, pala, en bruston manoj,
paŝas sanceliĝante, haltas

ŝi en miajn tremantajn brakojn.
Mi subtenas ŝin kaj demandas :
«Kio al ci okazis? Marnjo!»...
Mian koron terure fandas

la dolor' pro silento ŝia
kaj pro vundo, en ŝian bruston,
laŭ elmontras makulo ruĝa
de la sango formanta kruston

sur la blanka velure bela
ŝia haŭto kaj ĉe la koro...
En la brakojn patrinajn lasas
mi filinon, ĉe l' koridoro.

Krias mia edzino : «Marnjo,
kio estis, por ke ni sciu?!»...
Kaj respondas ŝi energie :
«Panjo, panjo, al mi ne krii!»...
.....

Al proksima la hospitalo
ni kondukas ŝin kun anhelo,
kun espero : de l' kuracistoj
tuj sukcesu savonta celo.

Kuracistoj la tutan eblon
faris sperte dum kelkaj horoj ;
tamen ĉio rezultis vana :
jen denove, do, la hororoj

de la frato, patrin' kaj patro
senkonsolaj jam senespere
ĉar karega Marina mortas
je kruela la hor', vespere.

Sed ankoraŭ doloroj pliaj
estas al mi : de l' hospitalo
la kadavron tuj oni portas
al komuna kadavrohalo,

kie oni malpie metas
de Marina la korpon ĉarman
sur mallarĝan malaltan ŝtonan
tablon, tiel, glacimalvarman...

Mi rimarkas najbaran tablon,
kaj, sur ĝin, ne de l' morto pacon,
de malfeliĉulin' vestita
el ĉifonoj, jes, la grimacon,

kvazaŭ la karulinon mian
la malfeliĉulino mokus...

Mi eliras, ĉar se mi restus,
la doloro ja min sufokus,

ĉar en tiu komuna loko ;
por la mortegaligo, paso ;
tio brute vidigas lukton,
la batalon de klas' al klaso.

.....

Karulino, pro kio sorto
estis al ci tiel fatala ?
Kial, do, cin mortigis amo
al fihomo tre mallojala ?

CARIDAD KAJ MATILDE

Mi, nun, per ĉi tiu soneto volas
ne restu jam en la forgeso tuta
aliaj du karaj filinoj. Rolas
ja ili en mia dolor' akuta,
kaj kiam nenio, do, min konsolas
el kora profunde la vundo bruta,

Matilde

kaj ĉe l' rememoro mi nur izolas,
ne povas pri ili mi resti muta :
nu ; estis Caridad filin' unua,
sed, kiam ŝi estis dekokmonata,
ŝi mortis. Ho, je la ekvivo frua !
Matilde, la tria, tre delikata
kaj bela, kvarjara, kun ĝojo brua...
Ŝin rabis la Morto tre senkompata !

SONĜO KAJ SOPIROJ

Animo subtila
el brusto trankvila,
dum dormo, eliris ;
al fulma vojaĝo
eliris el kaĝo.
Al kie aliris ?

Mia edzino Josefa Sanz Acón

Ĝi flugis kontenta
sub luno arĝenta.
Animo sopiris !
Ĝin gvidis Destino
al kara edzino...
En sonĝo mi miris,

ĉar jam mi ŝin vidas
ĉar jam ŝi min ridas...
Ni kore nin diris !...

.....
Mi sentis korskuon
finanta diĝuon :
vekiĝo ŝin tiris !...

Dum dormo aliras
al vi la animo ;
vekite, esprimo
al vi mi sopiras
konstante, sen limo !

Maroka tendaro. 1923.

TAGIĜO KAJ ESPERO (1)

Al mia filino MARINA.

La tagiĝo rompas
de la nokt' vualon,
birdoj jam ekkantas
kaj gajigas valon.

Oriento roze
ekbruliĝas rave ;
la trumpet' sonoras
alvokante grave :

tuj la trumpetaroj
kun tamburoj, kune,
salutadas tagon,
kun espero, nune.

En la horizonto
jam la sun' aperas ;
de la nova tago
ĝojon mi esperas ;

---

(1) Verkita en Maroko, dum milito, 1923.

jen de l' tag' la flustro :
«Tuj la PAC' alvenos!»
La esperon belan
cia brust' entenos ;
min atendu, kara
MARNJO!, sen angoro ;
por la rekuniĝo
proksimiĝas horo!

.....

Sed dek jaroj pasis
de la dat' de l' verko...
Ne plu la rekuniĝo!...
Mia MARNJ'..., en ĉerko!...

POR LA TOMBSKRIBAJO NIA

Vi haltu ĉi tie momenton ;
meditu !
Laboru vi «Novan la Senton» ;
hezitu !
Por trafi tutmondan kontenton,
vi spitu !

Vivanto, de l' «Nova la Sento» spirito
potenca, fratiga, la Mondon jam krozas.
Nu ; via la koro ne restu granito
al diro de kiuj ĉi tie ripozas
eterne sub tiu ĉi peco el roko ;
post tiu MEDITO, sen ia HEZITO,
kaj kaŭze de nia humana l' alvoko,
fratigu la homojn ; ne plu jam milito !

JE LA MORTO DE TH. CART

Jam homo kara, sciulo sen vauto,
tre grandanima al ĉiuj amiko ;
kun koro pura laŭ blanka lekanto,
en kiu nestis neniam skeptiko,
en kiu, kiel en freŝa dianto
tre ruĝa, ĉiam vidiĝis fortiko
al celo rava de lingv' Ĝesperanto
per fajraj saĝo, konsil' eĉ mistiko ;

la homo kara ĵus mortis ! Atenton
tre viglan metu al lia la volo :

«Konservu ni ĉiran la Fundamenton ;

ni ĵosu nian la sulkon», jen rolo
komuna ĉies ; vigligu la senton
al lingvo : gvidu nin, do, l' apostolo.

De l' *Blankbarbulo* aŭskultu ni *«Vorton»* :

konsilon ĝian konstante ni aŭdu,
al niaj koroj ĝi donu la forton ;

viglecon ĉies la *«Vorto»* ja plaŭdu,
farante tiel sukcesa la sorton

de l' lingvo. Gloran Cart ĉiam ni laŭdu !

A S T U R I A S

I

Ho, kamparo ĉarma, rava, trankvila,
kun mistika absoluta sereno ;
kies belsmeralda verdo aprila
estas nuancata de l' rosmareno,
de krataga la rozeto humila,
de l' lavendo, de l' irid' kaj jasmeno,
de l' violo, kvankam kaŝe, belbrila ;
de l' lekanto !... Ho, mirinda edeno !

Kie dise ĉie staras kampdomo,
apud kiu kamparano laboras ;
ĉirkaŭ kiu boske arbo de l' pomo

tre mirinde kaj ravante plenfloras ;
plena de saniga arbararomo
kaj en kiu la malĝojo, do, foras.

II

Ho, mirinda ĉiam verda kamparo,
kies altaj montoj ombre grizbluas,
inter kiuj la riveroj sen baro
ĉu torente aŭ kviete trafluas
oferiĝi ĉe l' potenca najbaro
de la lando, kiu ĉiam ĉu bruas
milde, ĉu tre furioze ; ĉe l' maro,
kiu landon kisas aŭ, ve !, frapskuas.

En ĉi tiu ĉarma lando, la grilo
kvazaŭ psalmkantadas al la ĉieloj
sub palpebrumanta milda la brilo
de ravege brilantaj la steloj ;
kaj sub tiu de la sun', kun subtilo,
zumas kaj zumadas la abeloj.

III

Ho, mirinda lando ! Danku la Dion,
kiu komplezeme certe cin benis,
kaj eĉ por liveri al ci, ja, ĉion
tute malavare ne sin detenis.

Font', arbar' kaj maro, glormelodion
kantas en la land', al kiu altrenis
la riĉeco homon, kies pasion
por la land' neniam foro deprenis,
ĉar virinrigardo estas susuro
alloganta ; ĉar aŭdante ŝin, miro
de la hom' fariĝas kora plezuro,
ama nekontraŭstarebla l' altiuro,
nerompebla ĉiamdaŭra la ŝnuro
lin liganta al la hejma deliro !

AL HECTOR HODLER

(Okaze de lia morto)

Ĉu falis en nin grandega malbeno?
La MORTO kial denove nin batis?
Karulon, kies la agojn ni ŝatis,
ĝi rabis! Kial? Ve, kia ĉagreno!
Kolera MORT' ne laciĝas, sen peno
ĝi agas; ŝajnas ke oni ĝin flatis.
Ĝi FRATAN RONDON neniam kompatis,
elprenon faris al ni post elpreno.
La SORTO al ni terura tro estas!...
Ĉu estas tia SORT' puno de DIO?
Funebre Esperantistoj sin vestas!
Ĉu silentege kaj sen dolorkrio,
pro grandaj batoj mortante ni restas?
«Antaŭen—aŭdu—, kaj spite de ĉio!»

DE TRA FERA KRADO

I

Jen mallibera mi en mia ĉelo;
sed en ĝi estas al mi ne la honto.
Mallibereco estas kvazaŭ ponto
ja kuniganta firme laŭ nivelo
la suferantajn klasojn sub ĉielo.
Kvankam, de tra la krado, horizonto
estas mallarĝa; tamen alta monto
bela vidiĝas: same mia celo!
Apud la krad', ĉe l' citadela korto,
unuavice, bruta jen kanono
preta paroli raŭke pri perforto
kontraŭ kiu ajn prava la rezono;
plie, soldatoj, iloj por la morto
pretaj... Terura povo de l' malbono!

Spite de tio, ne audigu voĵojn ;
male, pontencavoĉe ni esprimu
kore malŝati la diablokreojn,
kiujn neniam ni plu iel timu ;
ni triumfigu pacajn la ideojn :
vere la homoj, fratoj, sin estimu !

II

Firma la roka grandioza bloko
bone al mia koro ja simbolas,
kaj en la cerbo mia arde bolas
penso homama de la «*Forta Foko*»,
same tre firma, kiel monta roko,
sento potence en la koro rolas ;
kvankam en ĉelo tute mi nun solas,
ne min doloras de l' izol' sufoko.

Roka la mont' majeste alten staras
super de ĉio, super de l' tegmento...
Super de l' monto, la ĉielo klaras
je l' ektagiĝo ; malvarmeta vento
lekas la fruntan mian ; post ĝi aras
pensoj, ideoj, pri la «*Nova Sento*» ;
pensoj, ideoj, kiujn ne detenis
saĝe potenca mano de l' Destino ;
pensoj, ideoj, kiuj en nin venis,
spite de ĉio, de l' *Natura Sino*,
kiujn tutklare homoj jam komprenis
esti de la Socio Nuna fino.

De tra fera krado

PROFUNDA AMO

Neniĉel mi volas esti anĝelo
ĝuanta por ĉiam apud la Dio ;
neniam aliri al la ĉielo
jam estos por mi de nun iluzio,
ĉar forte katenas min terpasio.
Mi, male, fariĝi volas abelo
humila, libera, ĉu papilio,
ĉe l' tera la krust', ĉe l' tera la ŝelo
por ĝui ravantan vian la belon
de via vizaĝo, blankan lilion ;
gustumi, de viaj lipoj, mielon,
la dian nektaron kaj ambrozion ;
de viaj okuloj, bruli en helon,
por morti dirante aman ekkrion !

ANTAŬSENTO

Ventego terure minace ekblovas
kaj branĉojn de l' arboj fortege ĝi skuas ;
nu, tial, tro ĝi foliaron dismovas ;
timige folioj kun vento fortbruas
kaj legi atente nun mi jam ne povas,
ne plu de l' legado la ĝojon mi ĝuas,
ventego la pensojn, ideojn forŝovas.

Mi tremas !... Pro kio? Ve! Kia kialo?
Mi staras... Bruego trairas tra l' valo,
kaj ĝi min korpremas, ĝi, kiam alvenas,
ve!, kvazaŭ kriego de granda fatalo ;
al hejmo nekontraŭstareble min trenas
doloro intensa, anima defalo...

Ve, jen la kialo : decidis DESTINO
por frata l' amiko alvenon de l' FINO !

P R I A M O

Amo estas sento tre natura,
ĝi en fundo de la koro nestas :
jen, ĝi estas sento tutplezura ;
jen, dolora sento, amo estas ;
jen, melankolia, ĉasta, pura...
Tamen, amo ĉiam sankta restas,
kaj poetoj ĝin ja kantas, festas !

Pro la am', la fianĉin' sopiras ;
la patrino tute sin oferas,
ĉar al filo ĉion ŝi deziras ;
homamanto agas kaj esperas,
kvankam oni diru : «li deliras»,
tamen la deliro ja prosperas :
utopio tute jam ekveras !

Pro la amo sankta por scienco,
multaj homoj arde nun laboras
kun plezuro, zorgo, pacienco,
kaj por bono la scienco floras ;
de la civitano konscienco
pro amo al fremduloj ĥoras :
en militon penso nin doloras !...

Ian amon ĉiuj ambicias,
kaj atingi l' amon ĉiuj penas ;
amon al la gloro mi konscias,
kaj ĉi tiu amo nun min trenas
al la kanto : gloron mi envias.
Tial, min nenio jam detenas,
kaj mi kanti amon entreprenas.

K A V A L I R A   A M O

(MEZEPOKAJO)

Ĝestas ĉe kastel' sur roko.
Per ravanta voĉesprim',
de sub turo, kantalvoko
plena de la sentsufoko
supreniras de l' anim'
de ĝentila trubaduro
kavalira, juna, brava,
kies voĉo estas rava,
por la koro ja plezuro.

Ĝestas kanto varma ;
estas harmonia
de l' liut' pasia
la muziko ĉarma.

Per la melodio,
amon li konfesas ;
ankaŭ li promesas,
je la sola DIO,
ĉu ŝi amon jesas :

«Jesu, jesu !»...
la liuto diras.
«Jesu, jesu !...
DIO, mi sukcesu !»
Trubadur' sopiras.

*

De la nokto, sub lazuro,
en silento kaj mister',
de la supro de la turo
kaj irante laŭ la muro,
voĉ' aŭdiĝas al la ter' ;
de feino rave bela
oni aŭdas jesan diron.
La bravegan kavaliron
ŝajnas ridi luno hela !
Diras jam kun ĝojo

voĉo simpatia
de l' feino dia,
je la lasta fojo :
«Ha, en via koro
am' por mi jam nestas ;
via, do, mi estas
de ĉi tiu horo !
Mi fidela restas !
Fidu, fidu,
ĉar por nia l' amo,
fidu, fidu,
ni neniam vidu
estingiĝi flamo !»

Kaj la brava amkantoro,
kiam tion de l' feino aŭdas,
kio lian koron ĝoje plaŭdas,
kiam ĉesis amangoro,
tre kuraĝa kaj pasia ion petas...
Ne atendis li respondon, kaj li ĵetas
fortan silkan ŝnuron
trafe sur la turon,
kaj li lerte supreniras.
Ŝi, vidante, tuj sopiras,
kaj ŝi svenas...
Li ŝin prenas
de sur la pavimo
kaj sen ia timo...
Ŝi sur bruston kuŝas
de l' feliĉa kavaliro.
Ŝia la sopiro
lin kortuŝas,
kaj devigas lin al diro :
«Amatino kara,
rekonsciu ;
nin enviu
bela luno klara !»
Dir' de l' trubaduro
estas ja plezuro

kiu en ŝin venas.
Revenante al la viv' reala,
ŝi ne sin detenas ;
ŝi sin montras tre lojala :
ŝi, do, flustras amparolon
en la kavaliron
esprimante sian volon,
sian la deziron
esti ĉiam lia
kore, tre pasia !...
Tiel, ambaŭ koroj
unu la alian diras
dum sinsekvaj horoj.
Noktvualon tag' ekŝiras
kaj la luno ĵus sin kaŝis
preter de altano,
kiam man' ĉe mano,
ili sur la turo paŝis.
Tial venas diro adiaŭa :
«Ĝis la rekuniĝ' morgaŭa !»...
Kaj tuj sonas dolĉa tuŝo
de la lipoj buŝ' ĉe buŝo,
por atesti, ke de l' amo
ĉiam brulas arda flamo !

PLENDO KAJ VENGO

(DAŬRIGO de la ANTAŬA)

Mia kanto, mia kanto
estas kanto de l' angoro
de humila amkantoro,
de konstanta la plendanto
konfuzita de doloro,
kiu nestas en la koro
senkonsola de l' amanto ;
pro kruela rememoro,

mia kanto estas ploro :
belan, kiel la dianto,
al mi rabis, kiam floro,
kavaliro sen honoro
amatinon ; jen doloro
de ĉi tiu suferanto !

De tiam sopiras
senĉese animo,
la mia, kaj iras,
pensante pri l' krimo,
serĉadi friponon,
havante la celon
por venĝi malbonon
mortigi nobelon :

li havos la morton
de brako la mia,
ĉar havas ĝi forton
de l' nepra kaj dia

DECIDO, fatala
por fikavaliro ;
tutkora deziro
por amo lojala
de kvazaŭ martiro.

.....
.....

Ne miru, sinjoroj,
pro diroj jam tiaj ;
ĉe ni, amkantoroj,
amaĵoj pasiaj,
legendoj, doloroj...,
ja nestas en koroj.

Nin kant' interesas,
traktante legendon,
kaj tute mi jesas
tre vera l' ofendon.

Sed, ĉu l' ofendito
la glavon, do, svingis

kaj venĝon atingis
al tia bandito?

Legendo ne diras
pri justa la puno,
sed ĝin sub la suno
bonuloj deziras!...

ĈIAM ESPERO!

Feina voĉo al mi ne trilas
anĝele kun saĝo ;
okuloj miaj ankaŭ ne brilas
kun plena kuraĝo.
Rabante al mi vian la ĉarmon,
la TEMPO forpasis ;
rabante de la koro la varmon
la TEMPO min lasis.
La TEMPO min ĉagrenis profunde,
pasigis ĝi jarojn
rapide, kaj blankigis abunde
ĝi miajn la harojn !

Kaj aĝo, ve !, mia
jam estas aŭtuna ;
sed koro, tre juna,
ankoraŭ pasia.

Ha, ĉiam por koro
brulanta pro l' amo
kun arda la flamo
ne venas lasthoru !

Al koro ne estas
amfino fatala,
ĉar ĉiam lojala
la koro ja restas !

Kruele DESTINO
kondutis sin dum ĉiu momento ;
sed certe la fino
alvenos ja por mia turmento,
amata feino !

A L B R U N U L I N O

(MALLONGAJ SEGIDILJOJ)

Dum la nokto ne brilas
  steloj ĉielaj,
kiel ŝiaj okuloj,
  multe pli belaj.

Kiam indifereinte
  ŝi min rigardas ;
maltrankvilo, ĉagrenoj,
  en mi plenardas.

Se rigardas ameme
  ŝi, ha !, jen ravo ;
rigardato sin sentas
  ŝia la sklavo.

Nigra estas—laŭ diro—
  la pesimismo,
tiel nigra multfoje,
  kiel abismo ;

kaj en ambaŭ tutsame
  vidas ni penojn,
vastan ombron teruran,
  grandajn ĉagrenojn.

Kvankam ŝiaj okuloj
  estas tiele,
nigraj, kvazaŭ la steloj,
  brilas tre hele,
tute plenaj de lumo,
  plenaj de ĉarmo,
de promesoj, allogo
  kaj de amvarmo.

En nigreco ilia
  oni divenas
ĉiam daŭran feliĉon...
  Kiun ni penas !

La nigreco ilia,
  iam plezuro,

—ho, kontrasto! —fariĝas
foje teruro!
Siaj vangoj similas
rozau la belon;
tial, ili facile
trompas abelon.
Estas ŝia la frunto
tute perfekta;
estas ŝia la nazo
tute korekta.
Malfermiĝas la lipoj,
ruĝa dianto,
kaj jen perloj pli belaj
ol brilanto.
Sian hararnigrecon
karbo envias;
ŝia belo tiele
kulminacias.

PRI ONDOJ

(SEGIDILJOJ)

De l'etero rapide
fluas la ondoj
ĉiam ĉe l' atmosferoj
inter la mondoj.
Fulmaj de nuboj
l' ondoj foje fariĝas
morto kaj ruboj.

*

Ondoj de l' telegrafo
kaj telefono,
gravaj komunikiloj
por la diskono
de la progreso;
sed RADIO plej granda
lasta sukceso.

Ondoj puraj de l' lumo
kaj de la varmo
ĉion plene vivigas
forte kun ĉarmo ;
kaj de l' sonoro
tre ravantan feliĉon
donas al koro.

*

Mildaj ondoj de l' maro
venas, revenas
en marbordon ; neŝiam,
de, sin detenas
ili ; senĉese
ili fluas, refluas
ĉiam karese.

*

Sur la sablo de l' fundo
ili ja rulas ;
ili same konstante
algojn ja lulas.
Sub la lazuro,
de la ondoj lulemaj
estas murmuro.

*

Kiam fluas ĉe l' maro
milde la ondoj
al la bordo sinsekvaj,
ĉiuj en rondoj,
ili, ĉu diras?...
Karulino, pro amo
ili sopiras!...

*

De la maro la ondoj
tro furiozaj
altajn rokojn batadas,
kaj grandiozaj

l' ondoj tro bruas ;
tre potence, la rokojn
ili reskuas.

*

Tiuj ondoj teruraj
kaj tre koleraj,
estas vere samtempe
kvazaŭ misteraj.
Kaj ĉu vi scias
kion ili parolas
diras aŭ krias ?

*

Kion diras la ondoj
malbonintencaj,
refrapante ŝtonegojn,
tiel potencaj,
ke nin korpremas
furiozo ilia ?...
Ili blasfemas !

*

De l' popoloj la ondoj
estas similaj,
kiaj tiaj de l' maro :
foje, humilaj ;
foje, kruelaj ;
laŭ okazoj diritaj,
ĉiam samcelaj !

*

Amaj ondoj potencaj
de la okuloj
ĉiam tra okulharoj,
kvazaŭ tra tuloj,
trafas la korojn ;
kaŭzas ondoj malamaj
akrajn dolorojn.

*

Al okuloj tre nigraj
estas koloro
de l' malhela profundo,
de korangoro
kaj de ĉagreno
granda, de la terura
grava vivpeno.

*

Kvankam nigraj okuloj,
ŝajne trankvilaj,
vin rigardu, ne fidu
esti humilaj :
Kaŝas la celon
ruzaj nigraj okuloj
en la malhelon.

*

Belaj bluaj okuloj,
kiel violoj
de la plantoj humilaj
ĉe la izoloj,
korojn konfuze
ravas kaj frenezigas
tute ĵaluze.

*

Ŝajnas bluaj okuloj
ĉiam kvietaj,
ami pacon, al bono
esti, do, pretaj ;
tamen, ne fidu :
sub kvietan supraĵon,
riskon vi vidu.

*

Vundis bluaj okuloj
mian la koron,
kaŭzis ili kruelan
mian doloron !

Akraj suferoj
estis al mi la nigraj
kiel karberoj!

*

Ondoj de la okuloj
tuton ja povas,
ĉar al ili, magnetoj,
homoj sin ŝovas,
kiam rigardo
de virino la ondojn
sendas kun ardo!

NE PLORU!

Ne ploru, roza vizaĝo,
ne ploru ; estu kuraĝo !
Ne ploru, ĉar mi ne ploras,
kvankam milito bruta
kruele jam nin doloras.

Ne ploru, roza vizaĝo,
ne ploru ; estu kuraĝo,
karulnjo plena de ĉarmo,
ĉar mi vin amas sole
kun granda kora la varmo.

Ne ploru, roza vizaĝo,
ne ploru ; estu kuraĝo,
ĉar ĉiam al vi mi koros,
dum mi en la milito
lacige, pene deĵoros.

Ne ploru, roza vizaĝo,
ne ploru ; estu kuraĝo :
mi restos al vi fidela,
kvankam foresto mia
fariĝu tute kruela.

Ne ploru, roza vizaĝo,
ne ploru ; estu kuraĝo,
ne ploru, ĉar mi revenos
spite de l' cirkonstancoj,
tutcerte pastro nin benos !

SOPIROJ DE ORFO

De l' patrino l' amon
mi neniam ĝuis ;
aŭdis mi nur famon,
kiu koron skuis,
pri ĝi. Sian mamon,
do, mi ne gustumis ;
la pupilo ŝia
eĉ por mi ne lumis ;
ne ŝi ambicia
iam min parfumis
per la sia spiro,
kiun filo ŝatas
kun tre granda miro,
kiu ŝin rilatas,
ĉies laŭ la diro.

Si neniam prenis
min ve ! akurate,
ŝi nek iam tenis
min kordelikate
aŭ min varti penis.

Kaptis min malsano,
mi sur lito restis ;
fleg' de ŝia mano
jam al mi ne estis !...
—Morto-uragano !—

Sian la parolon
dolĉan mi ne aŭdis...
La patrinan rolon

ĉiam ĉiuj laŭdis !
Sentis senkonsolon
    grandan mia koro,
ĉar ETERNA FORTO,
kaŭzo de doloro,
la KRUELA MORTO,
rabis ŝin je floro !

Manka de zorgemo
de l' patrino kara,
en la koron premo
sur la voj' malklara,
en la korpon tremo,
    vivon mi eniris,
tre malgaja, sola ;
ofte mi sopiris
tute senkonsola,
kiam vivo tiris

    min al la batalo.
Tiam mi enviis,
ĉe la larmovalo,
tiun, kiu sciis
ne pri la fatalo
    perdi la patrinon,
sindonemon ŝian ;
kies la destinon
zorgis ŝi kaj ĝian
malproksiman finon ;
    kiun ŝi karesis
kaj ŝmacadis rave ;
kiun ne forgesis
ŝi konsili prave
dum li malsukcesis.

La patrino amo,
la plej malavara,
kies arda flamo
estas bele klara,
laŭ atestas famo,
    estas granda belo,

kies helo brila
eĉ de bela stelo
estas ne simila
en serenĉielo.

La patrinon gloras
amantema filo,
ĉiuj ŝin memoras
ĝoje kun trankvilo;
dume mi ŝin ploras!
Min la perd' doloras!

AL MIA NASKIĜLANDO

KUBO, lando bela
de l' brilanta sun',
de l' belege hela
kaj arĝenta lun' ;

kvazaŭ kora psalmo
jam deziras mi,
lando de la palmo!,
estu kant' al ci.

Al la bluaj ondoj
de la cia mar',
en la tutaj mondoj
estas ja nek par' :

ili milde rulas
por karesi cin ;
ili, do, cin lulas
ame kaj sen fin'.

Marcj kaj ĉielo
de la mia land'!,
kunmiksiĝas belo
ĉe la monda rand'!

Granda, de l' lazuro
cia, estas rav' ;
riĉa, sen mezuro,
estas cia hav'.

Cia fruktodono,
lando de la kaf'
kaj de l' mahagono,
estas bona traf',
ĉar la cia grundo
donas ĉe l' eben',
ĉe l' dekliv', ĉe l' fundo,
fruktojn eĉ sen pen' :

donas ĝi bananon
kun arom' de flor',
ankaŭ sukerkanon
fariĝontan or' ;

eĉ tabakon donas
de l' kamparo riĉ',
ĝi por homo tronas
—sola malfeliĉ' !—

Ne la monumentoj
de l' arkitektur'
estas al la sentoj
grava la plezur' ;
sed jes de l' Naturo
ĉiamdaŭra bel',
kaj de la lazuro
la ravanta hel'.

En la grotoj nombraj,
je la lum' de torĉ',
malaperas ombraj
densoj laŭ ensorĉ' ;

kaj fariĝas ĉio,
antaŭ la okul',
hejm' de iu DIO,
pova senmortul'.

Valoj kaj altanoj,
milda riverflu',
kamp' de sukerkanoj!...
Ĉie ĝoj' sen bru' !

Arboj tre gigantaj
kun konstanta flor',

palmoj elegantaj,
ravo de la kor'!

Eĉ de la serpento
granda, ĝia ramp'
estas ne turmento
en la kuba kamp';
vivas ĉiam pace
en arbaro ĝi,
rampas ne minace
tiu reptili'.

Naĝas, en rivera
sia la lulil',
preskaŭ sendanĝera
kuba krokodil'.

Riĉa ha! de floroj
estas mia ter';
estas ĉi al koroj
lando de l' esper'.

Fruktojn multenombrajn
ja produktas ĉi;
trovas densojn ombrajn
en arbaroj mi.

Riĉa je koloro
estas birda plum';
kaj varias floro
troe ĉe la hum'.

Flustras, jes, la fonto
kaj la mara vent',
trilas la *sinsonto*
ĉarme por la gent',
dum la suno brilas
super de la mont',
tre ravege trilas
bela la *sinsont'*.

La rivera fluo
de la *Jumuri'*,
vera dia ĝuo
inda je l' envi';

la supraĵo ĝia,
delikata tul' ;
de pejzaĝo tia
inda la spegul'.

Estas, tiel samaj,
kiel tiu val',
eĉ aliaj famaj,
la spirit' regal'.

Kiel riĉa estas
cia tera krust' !...
Kia sento nestas
en la mia brust' !

De la indiĝeno
kora la sindon'
estas dia beno,
estas dia bon' ;
lia simpatio
estas ja ornam' ;
lia fantazio
kvazaŭ arda flam' ;
estas li tre nobla,
brava kavalir' ;
lia sento, obla ;
gaja lia dir'.

Ĉarma iluzio
la virina bel' ;
ŝia la gracio
venis de l' ĉiel'.

Ĉu ve ! la doloro
akre vundas vin,
petu vi al koro
—ha !—de kubanin'.

KUBO, lando bela
de l' brilanta sun',
de l' belege hela
kaj arĝenta lun' !...

Ha, la mia gento !...
Ha, la naskiĝlok' !...

Al la mia sento
estas jam sufok',
plu ne kanti povas,
jam silentas dir',
vent' de mi forblovas
veon de l' sopir'!...

HA, SEVILJO!

Seviljo, jen korvarma
mia la miro
al urbo de la ĉarma
Gvadalkiviro.

Ha, urbo de la maŭroj,
riĉa de floroj,
artaĵoj, lumo, taŭroj,
toreadoroj!...

Seviljo, via gloro
brilas kun helo ;
kaj estas rav' al koro
via la belo !

Jes, de la katedralo
tuta l' interno
fariĝas ja regalo
por la homkerno :

tre larĝaj altaj navoj,
riĉaj kapeloj,
iliaj la enhavoj
artaj juveloj :

pentraĵoj, maŭzoleoj,
ĉiuj altaroj,
skulptaĵoj kaj trofeoj,
pastraj vestaroj...

Mirinda la trezoro,
supermezuro :
arĝento, silko, oro,
ĉia veluro,

multnombraj riĉaj ŝtonoj,
bronzo kaj fero,
marmoro..., ĉiaj donoj
riĉaj de l' tero,

tre arte, grandioze,
tute belbrile
kaj, kvankam serioze,
ankaŭ subtile

aperas. Ho, spektaklo!
Homa genio
montriĝas, do, miraklo
ĉe l' sakristio!

Ĝi ŝajnas de ekstere,
sub la luntorĉo,
arĝenta kaj mistere
arta ensorĉo!

La katedralo estas
riĉa muzeo,
artaĵoj ĉe ĝi restas
de la moskeo.

Pro ĝia maŭra turo
ĉiuj ja miras ;
ĝi fonon de l' lazuro
ŝajne disŝiras.

Ĉe l' pinto Fidstatuo,
kiun turnmovas
aera ĉia fluo
kiam ventblovas.

Hivalda, arte riĉa
turo mondfama
de l' urbo tre feliĉa,
gaja kaj flama ;

ĉu fingro de l' Destino,
montras ĝi vojon
por iri al la fino
lastan la fojon ?

Ja diras pri la glora
granda kulturo
hispanaraba, ora,
tiu ĉi turo !

Multnombrajn belajn turojn
vidi vi povas ;
en korojn la plezurojn
ili enŝovas :

de l' *Or'*, apud de barko,
ĉe la rivero ;
kaj turon *Sankta Marko*,
maŭrekzemplero

ĝi estas, tipa, bela ;
de *Don Fadriko*,
tre arta, ne samcela,
vera fortiko !...

La turojn de l' remparo
pure romana
kaj eĉ de l' *Alkazaro*
maŭro-hispana.

En tiu ĉi, salonoj
tre fantaziaj,
ĉizitaj la plafonoj
kolorvariaj,

la brikoj emajlitaj,
kolongracio,
arkaĵoj tre spiritaj
de l' galerio,

ornamo de la muroj... ;
ĉio subtila
en ĉi arkitekturo
estas, plenbrila !

De l' Pupoj kaj Fraŭlinoj,
ravaj la kortoj...
Pri tio ĉi jen finoj,
mankas la vortoj

por bone plenesprimi
tiom da belo,
ne povas mi ĝin rimi !...
Ho, ve, ĉielo !

Arĥiv' pri Ameriko
riĉon multhavas.
Artbrila ceramiko
ĉiujn ja ravas.

Abundaj, jes, laŭ centoj :
riĉaj muzeoj,
palacoj, monumentoj,
parkoj, aleoj...

Hispanamerikana
Ekspozicio...
Tre grava kaj ne vana
la industrio...

Multuloj mire diras :
«Sanktan semajnon !»...
Multuloj, do, sopiras
al ĝi la trajnon,

por ĝui ĝin, foiron
prave mondfaman,
la plenan ĉarmdeliron,
urbon korflaman !...

Tre gaje delikata
la *segidiljo*,
de *Bizet* tre ŝatata.
Vivu *Seviljo* !...

Aliaj multaj kantoj :
de procesioj,
laŭ preĝoj de l' kantantoj,
sentaj ekkrioj ;

la milda kant' al amo
je l' frumateno ;
samhore jen balzamo
de la jasmeno !...

Kaj ĉiam de la floroj,
kvazaŭ Di-benoj,
vidiĝas belkoloroj
en la ĝardenoj :

Levkojoj kaj lekantoj,
rozoj, lilioj,
siringoj kaj dianoj,
la geranioj,

iridoj, krizantemoj,
multaj aliaj...

Al floroj koraj emoj
andaluziaj !

Pejzaĝo de l' konturo,
belpoezia,
sub suno ĉe lazuro,
ororadia.

Tre forta, riĉa, grundo
ĉiam promesas
la fruktojn, kaj abundo
ĉiam sukcesas :

kamparoj el tritiko,
el cerealo,
jen ĉia ora spiko
ĉie ĉe l' valo.

Vidiĝas de l' olivo
arb' ĉe l' altano,
ĉe ie de l' deklivo
eĉ sukerkano.

Multnombrajn fruktojn donas
cia la tero,
ĉi tiun ankaŭ kronas
Sankta Libero!...

Virino!... Ja gracias
plena de ĉarmo,
de l' kor' kulminacias
ŝia la varmo!...

Se trafus vin ĝentile
ŝia rigardo,
amfandus vin subtile
ŝia korardo.

Pasio, danco, kanto,
voĉo... kaj belo,
ŝin faras, sed sen vanto,
in' de l' ĉielo!

La limo diras : «Cedu!»
Plumo, do, haltas ;

inspiro tamen, kreu,
daŭras kaj saltas.
Jen, ha, *Seviljo*,
ĉu kanti ĉin mi scias
per SEGIDILJO?!

KANTO AL HISPANUJO

ENKONDUKO

Mi jam volus esti granda la giganto
de la poezi'... ; ĉar Muzoj
min neniam helpis, estos mia kanto
nur de l' fantazio... ruzoj.
Tamen, kvankam oni juĝu min nesaĝa
pro pretendo kanti ĉin,
mi min sentas tute plene ja kuraĝa,
min timigas ne la fin'.
Mi penados estu por la kantesprimo
la inspiro tute rekta,
same tre belsona kaj kompleta rimo,
kiel eble plej perfekta.
La sufiksojn, participojn, mi ne uzos,
for la rimoj tre facilaj ;
ilin mi malŝatas, ilin mi rifuzos,
kvankam estas tre utilaj ;
min allogas la gracilaj
versoformoj. Mi kuraĝas ; mi, do, MUZOS,
kvankam tio ĉi ja kaŭzos
ke juĝistoj min tre taŭzos.

I

ĜIA NATURO

Kaj oras la suno
kun fajraj la heloj,

arĝentas la luno,
brilegas la steloj
ĉe pura lazuro...
Fariĝas kontento
ja ĉio, plezuro
al kora la sento
en kiu ajn loko :
ĉe monto, ĉe valo,
ĉe stepo, ĉe roko...
Spirita regalo !

De l' maroj la ondoj
sinsekve ĉu rulas?
Vidiĝas ne rondoj,
supraĵon ne lulas.

Sed, jen, furiozaj
jam ili tre bruas
kaj tre grandiozaj
ja ĉion forskuas.

De l' maro ĉe l' bordoj
de l' Nordokcidento,
tre vastaj la fjordoj
ekzistas, sed sento
pli ĝojas ĉi tie
se ilin ĝi vidas,
ĉar ŝajnas, ke die
NATURO plenridas
montrante sin bela,
mirinda, fruktdona,
varia, ĉiela,
ne rokmonotona :

sur montaj deklivoj
de tiuj edenoj,
jen arb' de l' olivoj
kaj la rosmarenoj,
la kverkoj, abioj,
la pinoj, la fagoj,
la ulmoj, tilioj
kaj poploj, kratagoj...

En iuj la lokoj
de l' akvo la faloj,
de supren altrokoj
alsaltas al valoj.

Kaj suben, trankvilas
la fjordoj tre vastaj
kaj plumbe jam brilas
je l' heloj taglastaj.

Kaj arbojn aliajn
tra ĉie vi trovas,
arbustojn variajn
mi citi ja povas.

Kaj jen de la floroj
la riĉaj omamoj,
iliaj koloroj,
iliaj balzamoj...

Jen rozoj, lilioj,
siringoj, dianto,
levkajoj, dalioj,
violoj, lekantoj...

En stepaj mesetoj,
montaroj kaj valoj,
troviĝas ĉu betoj,
ĉu la cerealoj,

oranĝo, citrono,
la figo, ĉerizo,
vinberoj, melono,
persiko, merizo,
daktilo, banano,
la piroj, granato,
eĉ la sukerkano,
la prunoj, tomato,
la gros', abrikoto,
la frago, la pomoj,
la frambo, karoto...,
kaj multaj legomoj...

kaj fruktoj aliaj
de l' riĉa la grundo

eĉ multe variaj
laŭ plena abundo.

Por iuj destinoj
oleoj, mielo,
valoraj la vinoj,
por ĉia la celo.

Tre riĉa da brutoj,
da fiŝoj, senfino :
la salmo, la trutoj,
merlango, sardino... ;
da birdoj : pasero,
kolombo, koturno,
la koko, ansero,
perdriko..., la sturno...

Minejoj, metaloj :
arĝento, la kupro,
la fero... ; la saloj... ;
la karboj..., ĉe l' supro

de l' tera la krusto
aŭ kvazaŭ terkerno,
laŭ la Naturgusto,
en ĝia l' interno.

Marmoroj, granitoj...
Ĉe grotoj, salonoj
kun la stalagmitoj
tre vitraj, kolonoj,

kaj kvazaŭ statuoj
kurtenoj kaj plantoj...
Ha, kiaj la ĝuoj
al Naturamantoj.

... ..
... ..

Cia riĉo, Hispanuj', kulminaciis ;
tial, cian riĉon tute bone sciis
multaj gentoj,
kaj ĝin jam sinsekve ili ambiciis ;
post la tentoj,

jam sin ĵetis al konkero
de l' hispana riĉa tero.

II

LA INDIĜENO

Nobla, sindonema, lerta !' indiĝeno ;
tre inteligenta ; aventuron,
kavalire, memofere, sen deteno
entreprenas ; sentas li plezuron
sin montradi ĉiam preta, kaj tre bravas
kontraŭ maljustaĵo, grandanima
ĝis la heroeco ; ĉiajn fortojn havas ;
tre obstina, saĝa kaj sentima.

HO, CI. DON KIHOTO NOBLA !
CI, HISPANO, ĉiam estas ;
ĉiam cia celo restas
ĉe ni por la BON' multobla !

III

KULTURO

Mirinda, antikva, hispana kulturo :
kaj estas impresa afer' kurioza
ja ĉiaj la konoj pri ARTO. pri JURO
pri ĉia profunda scienc' serioza,
samtempe tre grava la LITERATURO.
Hispana CIVILIZACI' grandioza !
Okazis tiele dum ĉiuj IĴOKOJ,
kaj tion ĉi pruvas restaĵoj ĉe lokoj.

De l' prahistoria mistera Epoko
hispanaj la grotaj ja kaŭzas surprizon,
ĉar belaj, perfektaj pentraĵoj sur roko
elmoutras superan prapatrcivilizon
ĉe GROT' ALTAMIRA, pro kies la belo
kaj la perfekteco supere tre grandaj,
la GROTON alnomis «SIKSTINA KAPELO».
De ĝi, plej perfektaj «bastonoj komandaj».

Kaj dum jarcentara militepopeo
fariĝis la lando, kaj spite de ĉio,
impona, vastega, mirinda, muzeo,
laŭ arta farado de la fantazio :

jen akvokondukoj, teatroj, ŝoseoj
kaj pontoj romanaj, kaj same remparoj ;
arabaj banejoj, palacoj, moskeoj,
remparoj kun pordoj kaj eĉ *Alkazaroj* ;

kaj jen katedraloj, preĝejoj, kasteloj...
Romana, araba, gotika la stiloj ;
kaj la renesancaj, barokaj juveloj,
eĉ la *mudeharaj*, kun tipaj graciloj
laŭ ARTO de l' MAŬROJ, tre spertaj pri belo.

Pentrist' «*Altamira*», Velazkez kaj Goja,
vidiĝas genia de l' ART' TRIUNUO
plej granda de l' MONDO. Kaj estas samvoja
kaj glora la ARTO de nia Statuo.

Pro ĉio, Hispano sin sentas tre ĝoja !

Reflektoj metalaj de la ceramiko
ne estas egalaj... Ĉu Diartifiko ?

Pri forĝo de l' fero, metala laboro.
jen la konsidero : simila la gloro !

Schak, grafo germana,
kun granda kulturo
pri l' dramo hispana,
pri literaturo

de nia popolo,
tre firme asertis
pri granda la rolo
ilia. Li spertis.

Esprimas la grafo
per diroj lojalaj,
laŭ sia la trafo :
al dramoj italaj,
al anglaj, al francaj,
jam estis influoj
tutĝuste bonŝancaj,
jam estis instruoj,

el verkoj tre famaj
de niaj aŭtoroj,
el verkoj la dramaj
tre plenaj de gloroj.

Malnova poemo
de «Mia la Cido»
kun glora la temo
kaj granda la fido.

Mirindaj sen vantoj
de Florhe Manrike
la strofoj de l' kantoj.
Li verkis lirike.

Jen de l' Mezepoko
Romancoj lirikaj,
teatra la voko
al verkoj klasikaj.

Kaj Lope de Vega
fariĝas la patro,
la plej superega
de nia Teatro!

De l' sprita Kevedo
genia, korflama,
verkara bukedo
fariĝas mondfama.

Kaj tre romantike
la Sankta Tereso
ja verkis mistike
kun monda sukceso,
ĉar estis ŝi saĝa,
kun granda pasio,
samtempe kuraĝa
kun bel' kaj gracio.

Kaj jen «DON KIHOTO»,
plej granda novelo,
samtempe la moto
al justa la celo.

Kaj la Poezio,
laŭ gloroj, ja floras ;

kaj la Komedio
tutsame ja gloras.
Ĉu l' Arto Muzika?
Belega, subtila,
varia, mistika,
ravanta, gracila ;
ho, kiaj bonŝancoj
kaj ĝojoj al koro
pro l' kantoj kaj dancoj
de nia folkloro :
motiv', melodio,
tre riĉe varia ;
de l' kant' poezio
ĉu estas pasia,
ĉu gaja, dolora,
kuraĝa, kontenta,
funebra, ĉu ĝlora
supere tre senta.

IV

ELTROVO DE AMERIKO

Iam Herkules' starigis kvazaŭ tronon
sur la promontoron *Gibraltar'*,
tre videblan mirigantan la kolonon,
kie kuniĝadas Mar' kun Mar'.
Kaj sur ĝin gravuris Dio fanfara
kaj fiera vantano la devizon,
kiu estis longedaŭre tre admona,
kaj eĉ naskis timon kaj surprizon :
«De ĉi tie jam neniu preteriru,
ĉar jen de la Tero certa fino
ĉe la ombra Atlantika Mar', ne miru,
laŭ dekretis FORTO de l' DESTINO».
Sur afrikan la kontraŭan promontoron
ankaŭ ja la Di' starigis saman
la kolonon avertantan... ĉu doloron?
Ili havis tradicion faman !

Sed disfalon de la Dioj vi jam scias,
kaj potencon grandan de l' Scienco ;
tial Hom' studadis longe kaj konscias
per tre firma sia pacienco :
«Preter l' Atlantika Maro, NOVAN MONDON ;
la planedon nian, GRANDA SFERO ;
nu, navigacii tial tutan rondon
de la sfera globo, de la Tero.»
Homo planas la vojaĝon sen deteno ;
diversfoje kaj eĉ diversloke
ĝin proponas ; bedaŭrinde la ĉagreno
trafas lin. Lin ridas tute moke
kunvenanta Doktorar' ĉe Salamanko,
antaŭ kiu li science planas,
ĉar la Sciularo jesas pri la manko
de scienca fundament' ; li vanas.
Sed, per prava l' argumento aŭ aserto
Doktoraro tute ne refutas
kontraŭ la genia fundamenta sperto :
tre malprave ili nur disputas.
Kaj ĉagrene, por pravigi sian diron,
inspirite de genia blovo,
al la Doktoraro kaŭzas grandan miron,
demandante : «*Kiel staros ovo?*»
Ho, ve ! Jen la Doktoraro en konfuzo.
Dume, do, Kolumbo prave ridas,
mildfrapetas ovopinton, jen la ruzo :
Doktorar', staranta, ovon vidas !
Doktorar' komprenas la Kolumban moken,
kaj fiere tuje ja koleras...
De Kolumbo ne atentis pravan vokon ;
des pli, do, Kolumbo malesperas.
Kaj Kolumbo senespera, malfeliĉa,
jam en Monaĥejon sin direktas,
ĉar malsana, ofendita kaj malriĉa,
frenezulo tute li aspektas.
Al monaĥo tre amika li aliras
serĉi resaniĝon kaj konsolon...

Tre inteligenta la monaĥo diras
uzi sian la plej altan rolon,
fari oferegojn, kanti piajn preĝojn,
ŝpari eĉ neniajn la influojn,
por konvinki Katolikajn la Gereĝojn,
klarigante ĉiajn la instruojn...
Jen rezulto : por ekipi karavelojn,
la Reĝino klera kaj tre saĝa
pruntedonis ĉiujn siajn la juvelojn.
Ho, Elizabeto tre kuraĝa !
Jen antaŭen ŝipoj kaj ne multenombraj
navigaciantaj de la maro
—spite de l' Devizo—tra la ondoj ombraj
longedaŭre kaj sen tim' al baro,
ĉar timonon regas de la karaveloj
tre kuraĝe sperte firmaj manoj,
kaj manovrojn, sur la mastoj, de la veloj,
kontraŭ la bloveg' de l' uraganoj...
Tamen jam laciĝas peze la rigardo
ĉu en akvon, ĉu en la lazuron ;
pro ĉi tio, ankaŭ el multuloj l' ardo :
fine ĉio naskas la teruron,
kaj dum karaveloj brave fendas ondojn,
ŝipanaroj bedaŭrinde celas
tuj returneniri, ili formas rondojn,
kaj tumulte ili eĉ ribelas.
Sed kuraĝe, do, Kolumbo ilin petas
havu paciencon, sindetenon ;
estas vane, en lin ili ja sin ĵetas,
sur lin metas pezan la katenon,
kvankam kavaliroj havis la kuraĝon
kun li ŝipanaron devalvoki,
kontraŭstari energie la malsaĝon,
la ribelon nepre tuj sufoki,
rehavigi al ŝipanoj la esperon...
Fine, oni audas kvazaŭ ĥore
kaj entuziasme krei : «Teron, teron !»
Kaj kroniĝas l' entrepreno glore !

De l' Gereĝoj Katolikaj dank' al volo
la plimulto el la NOVA MONDO
ja sumiĝas al Hispana la Popolo
laŭ tre granda «Familia Rondo»
Ĉar CI, per Scienco kaj kuraĝo penis
trovi vojojn, landojn, jam la horo
de l' triumfo miriganta fine venis,
kun ĝi, la plej granda cia gloro!

V

RONDNAVIGACIO DE LA MONDO

Ciaj ŝipoj estis la unuaj
kiuj faris rondovojojn
de la 'Ter' tra l' bravaj ondoj bluaj
de la Mar'. Unuan fojon!

De ĉi tiu l' urbo de l' Kongreso,
tra la river' Gvadalkiviro,
estis de l' ŝiparo, kun sukceso
granda, glora la deiro,

ĉar por la mistera rondvojaĝo
ja kuniĝis pacienco,
preparado, fido kaj kuraĝo
harmonie kun scienco.

Al CI, HISPANUJO, varme kara,
apartenas tia gloro!...

CI ĉin montris ĉiam malavara
al ofera la laboro;
ĉiam, ĉie, CIA KORO
estis aventura kaj bonfara!

VI

F I N O

De la pinto de la masto aŭ de l' stango
CIA FLAG' radias laŭ koloro
de potence vivoforta glora sango
kaj de disigita riĉa oro;

laŭ koloro de l' zenita brila suno
kaj de l' ektagiĝo hele klara...
Ĝi ankoraŭ flirtas glore dum la nuno,
GLORA HISPANUJO, lando kara ;
ĉar se CI jam perdis multajn koloniojn,
tio absolute nun ne gravas,
ĉar CI naskis multenombrajn la NACIOJN,
kiujn CIA FLAGO tute ravas !
Ho CI, HISPANUJO, des pli mi CIN amas
kaj feliĉon al CI mi deziras,
ju pli al NACIOJ ĉiuj mi fratflamas
kaj TUTMONDAN PACON mi sopiras
per fratiga nia lingvo ESPERANTO,
kiun uzis mi por tiu ĉi la KANTO !

KANTO AL VALENCIO

I

Ho, ci, Valencio !
Urbo tre amata !
Mia poezio
estu delikata,
kiel iluzio
de la kor' ŝatata ;
de la Muza Scio
estu inspirata ;
ke eĉ cia ĉio
de l' kamparo plata,
kie ambrozio
estas produktata,
de mi, figenio,
estu, do, kantata !

II

De la urbo la domaro,
kie gent' labore bruas,
staras apud de la maro,

kiu rave, bele, bluas,
kies ondoj pace rulas
de la suno sub la lumo,
la maristojn milde lulas,
dum odoras jodparfumo.

En la blua milda ondo
bela suno sin spegulas,
kaj aperas ĝia rondo
kvazaŭ disko, kiu brulas.

Estas tia maro bela
de l' artisto la inspiro
sub arkaĵo blue hela
de l' ĉielo. Granda miro!

Urbo bela, simpatia,
ĉe la bordo de l' *Turia*,
per la ciaj monumentoj,
multenombrajn ci entenas,
civilizon de la gentoj
tute bone ni komprenas ;

urbo de pentristoj famaj,
sciencistoj kaj poetoj,
de skulptistoj ankaŭ samaj,
glore staras siluetoj ;
ankaŭ urb' de filozofoj,
pedagogoj tute spertaj ;
laboristoj de silkŝtofoj
estis famaj kaj tre lertaj.

Liberecon ci tro amas
same,, kiel la progreson ;
cia koro arde flamas
por atingi la sukceson :

Ha, heroa GERMANIA,
ribelado valencia !

La Ekspozici' iama,
sukcesplena, estis fama ;
ĝia himno, laŭ kompono,
estas majstra verkodono !

Bosco kaj Joanes eĉ Durrero,

kaj *Velázquez*, *Goya* kaj *Ribera*,
kaj *Pinturicchio* kaj cetero,
faras la Muzeon tre supera ;
oni ja koscias Artan Mezepokon,
de la vidopunkto grava,
ĉar pentraĵoj artaj en ĝi havas lokon,
per kolekto riĉa, rava.
Ĝemajlita briko ha! de Valencio,
azuleĥo, tutmondŝama
produktaĵo estas de la industrio
nesimila kaj ĉiama.

III

Granda estas la profundo
ĉe l' vastega cia valo
de la fruktodona grundo.
Al popolo, do, regalo!
De la val' la grandiozo
estas rava,
florohava :
jen siringoj, la mimozo,
geranioj,
la lilioj
kaj dalioj,
ĉiaj specoj de la rozo ;
la diantoĵ,
la jasmeno,
la lekantoĵ...
Por ĝardeno
ĉiaj plantoj.
De l' ebena vasta valo
ĝia tero
estas riĉa : cerealo,
la vinbero,
pruno, pizo,
la melono kaj karoto,
bona rizo,
piro, figo, abrikoto ;

la maizo,
la persiko, la tomato,
la ĉerizo,
la migdalo, la granato
kaj merizo ;
fazeolo, lento
faboj kaj la pomoj...
Kia granda rento,
valenciaj homoj !

La citronojn kaj oranĝojn
cia kamp' abunde donas ;
ili la kolorajn franĝojn
de la cia flag' proponas,
flago kies alta rango
ja devenas, laŭ koloro
de la strioj, de la oro,
kiun kune kun la sango
iam donis, malavara
kaj herca, cia gento
por la ĉiam troe kara,
justa, sendependa sento.

Ĝi estas reĝa laodoro
ĉarma de l' oranĝofloro ;
ĝia suko, kuracilo
por la nerva maltrankvilo.

Ankaŭ suko de l' citrono
estas por kuraci bono.

Urb' tre industria ;
estas grava
terkulturo ĝia,
plie rava.

Gento valencia
estas prava
por fieri
terkulturon sian eĉ modelo
konsideri
sub ĉielo.

Tre praktika sento

de l' unua gento,
pro la fruktodono
de la vala grundo,
donis por blazono
KORNON de l' ABUNDO
kun la fulm' de l' DIO
JUPITERO vera
--laŭ Mitologio--
protekt'il' supera ;
kaj klarigon vi pardonu,
por plej bona la kompreno
mitologiaĵon konu :
en insulo KRETO
JUPITERO vivis,
kiam infaneto ;
li tre bone fartis,
NIMFOJ MELISEOJ
lin tre bone vartis :
ke lin nutris lakto
freŝa de kaprino
estas vera fakto,
mamojn akurate
sindoneme donis,
ĉiam delikate,
tiel malavare
bela AMALTEO,
kiel ankaŭ kare.

La dankemo de la DIO
faris ĝin KONSTELACIO.

Li, pro samo, al la NIMFOJ MELISEAJ
donis unu el du KORNOJ AMALTEAJ
produktantan fruktojn, florojn
jam por ili. Kia riĉo,
kiu la iliajn korojn,
do, plenigis el feliĉo !

Estas fulmo Jupitera
tre indega je respekto
pro la sia fort' mistera ;

tial ĝia la protekto
vere estas plej supera.

De l' blazono, la hieroglifo,
tute klara estas la signifo :

Sub protekto de la Dio
estas vala fruktodono
de la riĉa Valencio,
kiel diras la blazono,
la blazono primitiva ;
tial la praktika sento,
ĉu vi volas la talento
de la primitiva gento
estis akra, ne fiktiva.

IV

Estas la temperaturo
tre agrabla kaj konstanta ;
sen nebuloj la lazuro
bele blua kaj ravanta.

De l' kamparo tiel riĉa,
estas inda la klimato ;
homo sentas sin feliĉa
meze tiel bona stato,
meze tia paradizo
prezentita de la skizo.

Estas gento tre agrabla,
gaja, sprita, simpatia,
tre talenta kaj afabla.
Bela la virin' gracia !

V

Esperanta-Postkongreso
de la KVINA INTERNACIA
jam okazis kun sukceso
en la urbo simpatia,
kaj la MAJSTRO ĝin prezidis
kun tre granda la kontento,

ĉar I,IN ĝoje kore ridis
de VALĤNCIANOJ sento.

Urbo de «LA SUN' HISPANA»,
kie floris ESPERANTO,
ne eraros mia kanto,
la reflor' ne estos vana!

K I O Ŝ I A L M I ?

Estas al mi : ŝia belo,
celo ;
amjesanta ŝia diro,
deziro ;
ŝia flama la rigardo,
ardo.

Estas al mi la standardo
plej alloga kaj plej glora
ŝia la hararo ora,
pro la *cel'*, *dezir'* kaj *ardo*.

Ŝia milda diresprimo,
rimo ;
sur la lipoj ŝia rido,
konfido ;
en okuloj ŝia larmo,
ĉarmo.

Tial amoplena varmo
en la mia koro ardas,
kiam ŝin mi ekrigardas,
pro la *rim'*, *konfid'* kaj *ĉarmo*.

Al mi ŝia neestimo,
timo ;
ebla ŝia la rifuzo,
ĵaluzo ;
amneanta ŝia vorto,
morto!

Al mi estu bona sorto!
Ami min ne sin detenu ;

ĉar se male, tuj jam venu
timo, la *ĵaluz'* kaj *morto*.

L A M A J S T R O

En urbo humila,
sub sceptro de l' caroj,
dum temp' maltrankvila
kaj plena de baroj,
en ligna la domo
de unu kvartalo,
naskiĝas jam Homo.
Ĉu Dia Realo?

Li estas hebreo,
de l' juda popolo,
de kiu l' IDEO
INTERNA laŭ volo
de ia Supero,
de LIA L' ORDONO,
ja regos sur TĜRO
por ĝia la bono.

Kaj kreskas infano
humila, bonkora,
ĉe la uragano
de l' vivo dolora.

En Bialystok'a
la Seminario,
li studas ; sufoka
la seniluzio
liu trafas kortuŝe :
en grandajn batalojn,
ĉu pugne, ĉu buŝe,
kaj kiel ŝakalojn,
luktantaj li vidas
terure studentojn,
ĉar ili ne fidas,
malŝatas ansentojn ;

ĉe lia la koro,
kaj kaŭze de l' lukto,
naskiĝas, do, floro,
plibone ja frukto.

Favorcirkonstanco
de la familio
fariĝas bonŝanco
por li : Varsovio !

Ĉi tien li venas.
Universitato
ne lin jam detenas ;
kontraŭe, la stato
de granda malamo
dividas la gentojn ;
venĝema la flamo
jam hejtas kortentojn,
kaj tre reciprokaj
iliaj malŝatoj
fariĝas sufokaj
al sentoj de fratoj.

Li sentas tre naŭze
al tiuj bataloj ;
de tio, nu, kaŭze,
li pensas pri maloj ;
kaj dume li studas
pri la Medicino,
samtempe li trudas
—pro fakt' de l' Destino,
kun granda kontento
profunde ŝatata,
tirate de l' SENTO
HOMAM' DELIKATA
en BONON la penso—
rimedon jam trovi
al sia la menso,
kapablan por povi
ĉesigi kruelon
per frata sindono,

renversi BABELON
por HOMA LA BONO.

Kaj tial li kreas
la lingvon neŭtralan ;
li tute obeas
por tio moralan
plej altan la devon ;
li plene sukcesas ;
li trafas la revon
kaj multe promesas.

Kaj li grandanima
elmontras la KREON,
kaj RONDO INTIMA
komprenas L' IDEON.

Sed oni avertas
la patron—doloro!—
eĉ oni asertas,
ke fila laboro
ne havos utilon,
ke tia la tezo
faligos la filon
en granda frenezo.

La patron ĉagreno
dolores sufokas ;
kaj tuj, sen deteno,
la filon li vokas.

La filo humila
al patro alkuras,
kaj tute trankvila
sincere li ĵuras,
ke lia laboro
liveras plezurojn
al lia la koro,
detruos la murojn,
la barojn obstinajn
de inter la GENTOJ,
liveros senfinajn
bonaĵojn de l' SENTOJ

HUMANAJ al Mondo,
kaj for... ambicioj :
TUTMONDA LA RONDO
fariĝos NACIOJ !...

Sed patro admonas
la filon severe,
la verkon ordonas
prezenti senpere,
«ĉar tute malsaĝe
dum ĉiuj jarcentoj
batalis sovaĝe
ĉe l' Mondo la Gentoj,
ci certe konscios,
ke tre malfacile
la Homoj, do, scios
vivadi trankvile ;
de nun ci nur studu,
nenian parolon
pri tio ni ludu,
plenumu la volon
de l' patro, forlasu
la revon lojalan,
ke ĝi ne frakasu
le celon realan».

Verkinto dolore
la verkon jam donas
al patro ; angore
detruon li konas.

Sed, kion detruis
la patro tre kara ?
Ha, penso tuj fruis,
per vido tre klara,
ĉar la idealo
fortnestis ĉe l' koro,
ĝi staras realo
en lia memoro.

La studojn li finas,
jam aĝi li povas,

al REVO sin klinas ;
en MONDON li ŝovas
la lingvon neŭtralan
kaj internacian,
helpantan, egalan,
belsonan, gracian,
al ĉiuj Mondanoj,
por ke sen ĵaluzoj,
kaj manoj ĉe manoj
ne restu konfuzoj,
malamo, suspekto,
sed tute la malo :
frateco, respekto,
tre firma lojalo.

La nomon li kaŝis
sub la pseŭdonimo,
ĉum lingvo jam paŝis
kurage sen timo :

Doktor' Esperanto
la lingvon diskonas ;
li, manka de vanto,
la lingvon proponas.

Ĉi tiu sukcesas
per SENTO LA NOVA,
kaj ĝi eĉ promesas
fariĝi tre pova,
ĉar venas Kongreso
en urbo la franca
kaj ĝia sukceso
fariĝas bonŝanca ;
unuan la fojon
vidiĝas l' AFERO,
montrante la vojon
al PACO sur TERO :

kunvenas popoloj
diversaj, kun ŝato
aŭdiĝas paroloj
de frato al frato,

laŭ sento tre rekta,
humana, sindona ;
kompreno, perfekta ;
prononco, tre bona.

De tiam la faro
bonege progresas,
kaj jaron post jaro
popoloj kongresas,
per lingvo vivanta,
belsona, komuna ;
popolo multkvanta
sin montras ja nuna.

Ĉu ĉio lin festas
dumvive agrable ?
Kaj ĉiuj ĉu restas
al li tre afable ?

Nu ; pri li, ni sciu
tre gravajn ĉagrenojn ;
ni bone konsciuj,
ve !, liajn la penojn.

Edziĝi li fruas :
edzino tre saĝa
eĉ ĉiam lin skuas
al SENTO ; kuraĝa
ŝi estas, eĉ klera,
homama, humila,
dum vivo sufera
sin montras trankvila,
kaj donas kuraĝon
al edzo per faroj ;
liveras ŝi saĝon
al liaj la baroj.

Li spertas pro manko
da monaj rimedoj ;
de kiu ajn flanko
lin celas la tedoj ;
sed grande anima
li firme ja staras

kaj tute sentime
li faras kaj faras.

Mortinta, klienton
kortuŝe li vidas,
kaj sentas li penton :
li tute ne fidas

pri sia scienco,
kuraca la arto ;
kaj lin konscienco
kulpigas laŭ parto.

Li, tial, decidas
restudi : la celo,
Vienon, lin gvidas
per bona la stelo.

Okulaj malsanoj
ja trafas kuracon
per liaj la manoj ;
per SENTO, la PACON

al koroj li donas,
kaj ĉie la FAMO
tutmonda lin kronas
per benoj kaj amo.

Sed iu perfidas
la lingvan aferon ;
la Majstro ja vidas :
frakasas l' esperon

envio fatala
de iu markizo,
amiko rivala,
per lingva la skizo,
kompleta kópio
de lingv' Esperanto.

Neniam envio,
ĵaluzo kaj vanto,
je l' fino sukcesas.

Triumfon ni havas ;
la lingvo progresas ;
la Mondon ĝi ravas !

Kongres' de Parizo
ĉagrenon jam lasas
en koron. Jen krizo!
Milit' nin frakasas!

Al Majstra spirito,
al Majstra la koro,
tutmonda milito
jam estas doloro
terure kruela ;
kaj lia rigardo
fariĝas malhela,
kaj koro sen ardo.

Doloro fatale
mortigas lin fine,
ĉar Gentoj ŝakale
batalas obstine.

La Majstron ni vidu
ja esti MARTIRO!
la SIENTO nin gvidu
al LIA SOPIRO ;
por bono de l' Mondo
jam staru konseia
tutmonda la Rondo
la Rond' Familia!

De l' koro ĉe l' templo,
sur ora altaro,
de l' Majstro ekzemplo,
de l' Majstro la faro,
restadu eterne ;
kaj brulu de l' amo
ĉe l' brusto, interne,
potenca la flamo!

Ha, Majstro tre kara,
fidelaj ni restas ;
la vojo tre klara
por ĉiuj nun estas.

Ni ĵuras labori
fidele, senĉese,

por baldaŭ vin glori
tutplene sukcese.

Per ĉi tiu longa la poemo,
al Homaro amo tre lojala
de la Majstro estas mia temo,
per belsona brila lingv' neŭtrala.

ĈE LA TOMBO DE LA MAJSTRO

(SONETO)

Al la tombo de la Majstro nin tiris
amase kortuŝite «Nova Sento».

Alkuris de popoloj ĉiuj Gento,
ĉar pilgrimon koro ĉies sopiris :

en tombejon, do, ni, ĉiuj, eniris
dolore, jes ; sed tamen kun kontento
staradi antaŭ tombo-monumento
de la Majstro. Pro sentemo ni miris !

Ĉe la tombo, sub la suno plenbrila,
paroloj aŭdiĝas, kvazaŭ doloro ;
tamen ĵuras—ĉar la forto subtila

de l' Majstra Spirito estas ja floro
ĉe la brust' de fidelulo humila—
neniam laciĝi. horon post horo,

al certa triumfo per la laboro
sindonema, por fratigo utila,
ĝis kiam fariĝu nia la gloro,

—kvankan eĉ ni juĝu ĝin ne facila—
havigi al Mondo PACON, kaj koro
ĉiam plu batadu tute trankvila !

ĈE LA HEJMO DE LA MAJSTRO

Kia kore milda ĝojo !
Lidjo kaj Sofio,
la filinoj de la Majstro

sen ceremonio
nin akceptas ĉe la hejmo
de la patro kara
per gastemo tre sincera,
tute malavara ;
ridetante tute kore
kun esprimo varma
de Homaranismo same,
kiel ankaŭ ĉarma.
Jen unue lia ĉambro :
ĉio restas same,
kiel kiam li laboris
senripoze, ame,
grandanime por Homaro.
Lia bellaboro
estis lumo al okuloj,
«Nova Sent'» al koro.
Li kuracis malsanulojn ;
jen, do, l' aparatoj.
Tie Lingv' Internacia
faris Homojn Fratoj ;
tie Majstro vivis, mortis ;
sed ankoraŭ restas
tie lia la spirito,
kaj kun ni kunestas.
Ni alian ĉambron paŝas ;
memorajojn vidas.
Ili pruvas ke la Homoj
je la Lingvo fidas,
kaj eĉ iuj Registaroj
ankaŭ : pergamenoj,
multaj aliaĵoj, pruvas
tion, eĉ ordenoj.
Kaj klarigojn de l' filinoj
ĉiuj kore ŝatas,
dum ĉe niaj brustoj koroj
religie batas.
Kiel fino de l' ekstazo,

kiun ni plenĝuas,
kiu en tutplena revo
korojn ĉies skuas,
la filinoj de la Majstro
nin regalas ĝoje :
dum regalo ni deziras
foje kaj refoje
vidi nin en Antverpeno
je l' venonta jaro ;
ke ĉi tion ne frakasu
malagrabla baro.
Sed la temp' rapide pasas,
ĉio limon havas ;
ankaŭ nia la kunveno,
kiu ja nin ravas.
Adiaŭoj lastaj venas,
kaj miksiĝas diroj
emociaj, tre sincere
koraj, kun sopiroj !

ĈE BIALYSTOK

Trapasas ni stratojn
de Bialystok,
kaj estas la sentoj
al koro sufok'.
De granda soleno
en lokon ni venas,
kaj nian standardon
tre alten ni tenas.
Ni antaŭ humila
el ligno la domo,
en kiu naskiĝis
plej granda la Homo,
silente staradas,
pensante fervore,
konscie, humane,

sentante tutkore.
Publika amaso
okupas balkonojn,
fenestrojn, la stratojn...
kalkulu personojn !
Ĝi de la tegmentoj
forigis tegolojn
loĝantoj, montrante
la kapojn kaj kolojn
de sur la deklivoj
de domaj tegmentoj,
pro kio montriĝas
tre strangaj prezentoj,
por aŭdi kaj vidi
malkovri tabulon
granitan, por glori
eterne BONULON,
Kreinton de Lingvo,
por ĉiuj facila ;
por ĉiuj la deca,
pli multe utila,
ol Turo Babela
konstante fatala ;
ĝi plene belsona
samtempe neŭtrala.
Fariĝas silento :
aŭdiĝas la laŭdoj
de l' Moŝta Urbestro ;
eksplozas aplaŭdoj
tondregaj, akkrioj,
samtempe fiindiras
kaj de sur tabulo
kurtenon li tiras.
Silento denove :
alia parolas ;
la Sent' en la brustoj
de ĉiuj jam bolas.
Jen novaj aplaŭdoj.

Solenon ni finas,
kaj plenriverence
la kapojn ni klinas
en naskiĝodomon.
Ni sekve eniras
tra kort' en ŝtuparon,
kaj tute ni miras,
pasante al pordo
de ĉambro humila
kaj trafas nin forto
potenca, subtila,
venante de tie ;
subite ni haltas ;
interne de l' brusto
la koro ja saltas ;
ni falas genuen
kaj kvazaŭ ni preĝas...
Ĉi tie naskiĝis !...
La Sento jam Reĝas !

PRI MIAJ BESTOJ

Amenc min pepas
nia kanari'
tuj kiam eniras
en la ĉambron mi ;
respondas mi kore
per la fajf' al ĝi.
Kaj tiu besteto,
kun tre bela flav'
en tuta plumaro,
estas vera rav'
pro sia belega
riĉa kantohav'.
Je sama la tempo,
same ravas min
instinkte tre lerta

la kanariin',
ĝi estis escepto :
kantis ĝi sen fin'.
La kanariino
—mia jen asert'—
min vokis vespere
per pepada lert',
instinkto, talento
aŭ mirinda spert',
por ĝin mi kuŝigi
apud mia lit',
kaj kiam mi faris
tion, sen hezit'
min kisis beketo
malgraŭ kaĝa spit'.
Ĝi kisis la lipojn
miajn per la bek',
delikate, kaj estis
kvazaŭ milda lek'.
Dolori la bestojn
kia granda pek'!
Libera ĉe l' ĉambro,
flugas ĝi, kun bel',
de loko en lokon,
laŭ de l' ĝoj' la cel' ;
sur mia la ŝultro
trilis al orel'.
Al kanariino
tuj fatala sort',
sur mia la mano
trafis ĝin la mort'...
Min vundiŝ profunde
la dolora fort'.
De ĝia spirado
estas nur subtil',
apenaŭ moviĝas,
estas jam ne bril'
de ĝiaj okuloj

lacaj sur pupil' ;
de ĝia beketo
jen malfermo, ferm' ;
de ĝiajflugiloj
lasta jen la skerm'...
En mian birdeton
falis mortosterm' !
La jaron sekvantan
fiksis la Destin'
por la kanario
estu jam la fin'.
De mia filino
mortis ĝi ĉe l' sin' !
Kaj havis mi katon.
Ĝia nom' «*Cing-fu*» ;
vulgara, tre granda,
bela, milda ; nu,
amita. Ĝi mortis !
Nur memoro plu,
ĉar tiu dum longe
ĉe la famili'
restadis paceme
en la idili'
brutara, eĉ malgraŭ
la hundin' «*Lili*»,
tre nerva, talenta,
por la musa ĉas',
ĉar estis ĝi pura
el ĉi tiu ras',
tre bela, tre vigla
ja sen embaras'.
Ĝi ankaŭ jam mortis ;
sed dum sia viv',
ĝi estis por amo
justa la motiv'.
Neeble ne ruli
sur la mortdekliv' !
Mirinda ja estis

ĝia la lojal'
al hejmo ; kaj ĉiam
regis ĝin normal'.
Konstante, do, estis
al ĝi la regal'
sukera, kareso ;
sed ne kun trouz',
ĉar mia katino,
kun tre granda ruz',
ungfrapus hundinon
kaŭze de ĵaluz'.
De mia katino,
tre mirinda bel'
pro blankaj-plumbgrizaj
haroj de la fel'
belege brilantaj
kun tre granda hel'.
Ĝi, kiam senmove
kuŝas sur divan',
ĝin oni ja kredas
esti porcelan'
mirinde farita
arte de la man'.
Mi kredas tre prave
pri l' inteligent'
de mia katino,
same pri la sent' ;
neniam malbona
estis al ĝi tent'.
Verŝajne min kisas ;
ĝia la miaŭ'
esprimas tutklare
anon hodiaŭ,
kaj se mi forirus,
estas adiaŭ'.
Matene kaj nokte,
saltas ĝi al lit' ;
kun mi ĝi ludadas,

kun tro da subit'
ĝi kuras post pajlo,
saltas sen hezit'.

Ĉu volas ĝi akvon,
jen, do, ĝia star'
ĉe pord' de l' dormĉambro
kun samtempa far' :

miaŭi dolore
laŭte kaj kun klar' ;
kaj kiam alkuras
iu al okaz',

ĝi staras, arkiĝas,
iras al la baz'
de l' akva la kruĉo
de la lavovaz'.

Ĉu volas eniri
en fermita lok',
vin tiras alloga
la miaŭa vok',
kaj staras kun mano
al fermiga hok'.

Ĉu flaras manĝaĵon ;
al ĝi ĝia trot',
arkiĝo, kaptuŝo,
ĉia bestdorlot',
por trafi bongustan
ion el la pot'.

Dum nokte ĝi dormas
supren mia Brust',
ne pikas min ĝiaj
ungoj sen la rust'.

Tiele ronkadi
estas ĝia gust'.

Dum vivas ĝi estas
mia granda ĉarm',
de mia la koro
al ĝi amovarm'.

Kaj kiam ĝi mortos
ve, amara larm'!
Mi havis ĉevalon
en la Regiment' ;
mi savis la bruton
el la mortotent'.
Mi savis min tiel
el terura pent'.
Mi povis ĝin porti
kun mi al Marok',
ĉar oni destinis
min al tiu lok',
en kiu de l' morto
estis la sufok'.
Tre bela, tre nobla,
kun tre bona dres',
tre forta, rapida
kvazaŭ la ekspres',
pro kio, do, estis
al mi la sukces',
ĉar bonobeema
ankaŭ al la brid'
ja estis ĉevalo
mia, «*Floreced'*»...
Kaj kvazaŭ mi diris
al ĝi : «*Ĝis revid' !*»
Kaj de post la jaroj,
ja okazis, jen :
al la Regimento
estis la reven',
la mia ; la bruto
konis min sen pen'.
Maljuna ĉevalo,
estas al ci am'
en mia la koro!
Per poemo jam
al mia brutaro
estu ia fam'.

OBSTINO KAJ FIDO

Mi estas sur kampo
de la Pireneo.
Jen la suprenrampo
for de la ŝoseo,
ĉu inter kratagoj
de loko al loko,
kaj inter de fagoj
de roko al roko,
tra kie ĉu apro
tre forta, sovaĝa ;
ĉu ankaŭ la kapro
hispana, kuraĝa,
jam kuras, jam saltas,
tra inter la pinoj,
kaj lacaj jam haltas
laŭ nepraj destinoj ;
mi grimpas, eĉ kaŭras,
mi saltas, mi glitas...,
nenion bedaŭras,
neniel hezitas ;
mi iras obstine
venkante la barojn,
venkante senfine
danĝerajn penfarojn,
senĉese al celo,
sub klara lazuro
mirinda je belo,
en plena Naturo...

Mi sidas sur musko
de roko akuta,
je l' hor' de l' krepusko
vespera kaj muta,
ĉar vento ne fluas,
la birdoj ne trilas,
torento ne bruas
kaj ĉio trankvilas ;

silente la brutoj
la herbon ja manĝas ;
apenaŭ la trutoj
la lokon, do, ŝanĝas
en lago najbara
—pro monta la kavo,
ĉe loko tre kara
pro ĝia la ravo—
ĉe l' akvo kristala,
en ĝia profundo ;
kaj kuŝas lojala,
apude min, hundo.

Kunulo ne bojas,
nur movas la voston,
ĉar vere ĝi ĝojas
ĝuante tagposton,
kun sia rigardo
en min tre subtile ;
dum mia korardo
batadas trankvile,
ĉar fine mi havas
tre riĉan kompenson :
Naturo min ravas
sentigas ĝi penson...

*

Konstante mi faras
laŭ firma deziro.
Nenio min baras
sur mia vojiro ;
okazos tutsame,
do, kiel mi diris,
je kiam mi flame
la monton suriris :
trans ĉion mi saltos
al celo savanta ;
neniel mi haltos,
jen jeso ne vanta ;
ĝis kiam atingos

la sankton de l' vivo,
la flagon mi svingos
kun branĉ de l' olivo
kaj verda la stelo,
sur teron kaj maron,
tra blu' de l' ĉielo,
kantante la faron
al tuja l' Aŭroro
ĉe nia la Mondo,
per nia laboro
al Frata la Rondo!

VE, MILITO!

«Kio estas la milito?»
Jen demando akurata
de humana la spirito
tre supere delikata.

Militado estas tute
bedaŭrinda periodo
disvolviĝadanta brute
for de ĉia justa kodo:
jarcentara la konstruo
de sinsekvaj homaj faroj
rapidkuras al detruo
—por milit' ne staras baroj—.

Dum ĝi vivas hom' sovaĝe
vivpratempon tre barbaran,
detruante tre malsaĝe,
senracie, ĉion karan.

Dum ĝi haltas civilizo;
ordo tute malaperas;
de l' justeco, vera krizo,
dum besteco nur koleras.

Ĝi detruas la meralan
vere progresantan mondon,

kaj starigas pli ŝakalan
familion, ol homrondon.

Ĝi fortiras de la koro
ĉian homamantan senton ;
nur por krimo kaj doloro
ĝi pretigas, ve !, l' atenton.

Ĝi, reĝino kvazaŭ, tiras
sekvantaron tre kruelan,
kiu tre profunde ŝiras
koron je homam' fidelan.

Ĉu la sekvantaro? Jeno :
tre terura la malsato,
kaj por ĉio la forpreno ;
al buĉado granda ŝato ;

la blasfemo ĉe la lango,
kaj freneza granda ĝojo
kiam trempas homa sango
fortajn botojn sur la vojo ;

pesto, rabo kaj delogo,
trompo, cindroj kaj ruino,
kunmiksita ĉe mondtrogo
kaj kovrite, je la fino,

per mantelo de la famo,
dum lumigas tutan teron
de l' brulado ruĝa flamo
disiganta senesperon !

For milita senmoralo !
Ĉiam kontraŭ ĝi batalu ;
ne nin trenu la Fatalo !
La Milit' por ĉiam falu !

R E S P O N D U

Bela, ho !, fraŭlino
plena de la ĉarmo,
diru : ĉu kun varmo
amis vi, feino ?

Ne plu mi jam sentu

koron maltrankvila ;
amu min, konsentu,
ho fraŭlin' gracila !

Ke mi baldaŭ aŭdu
vian aman jeson,
kaj Amoro laŭdu
novan la sukceson.

Male : se rifuzon
viaj lipoj dirus,
mian koron ŝirus
vi ; en korkonfuzon
kaj frenezĵaluzon
neo ja min tirus !

KIAL ŜI RUĜIGIS?

«Venas de la akv' al aŭdo
ritma kaj konstanta plaŭdo,
ĉar, de ĉie, ĉe la montoj,
fluas akvo de la fontoj,
kies milda la murmuro
estas al la kor' plezuro.

De la montoj suprojn kronas
neĝokampoj, kaj imponas
de l' supraĵoj brila blanko
de la val' en ĉiu flanko ;
male, verdaj la deklivoj,
kun belegaj perspektivoj,
la turistojn, do, stimulas ;
kaj la ĝojo ilin lulas.

Sed aŭdiĝas granda bruo,
kaj naskiĝas kora skuo,
ĉar okazas neĝdefalo
de la supro de la valo ;
kiel sekvo de l' lavango,
tuj ruĝiĝas iu vango...»

.....

Mi demandis : «Kia kaŭzo?»
Sekvis poste longa paŭzo :

«Ĉu ruĝiĝis ŝi pro iu?»,
mi demandis ; do, mi sciu :

«Pro danĝero ŝi sopiris
ĉu al iu?...» Mi min diris.

«Ĉu ŝi vidis en doloron
jam falinta sian koron,
kiun ĵus bruligis flamo
de pasie arda l' amo?...»

... ..

Tempo veron al ni donis
pri ruĝiĝ' pro neĝdefalo
okazinta en la valo ;
la kialon jam ni konis,
ĉar ĵus kapon ŝian kronis
de la edziniĝ' vualo
ornamita per konvalo.

ĈE LA ARAGONA PIRENEO

De l' montaro bela loko
ĉe piedo de altano ;
tute kruda la fontano
konstruita ĉe la roko.

Firme staras granda koko
sur tegmento de kabano ;
bonodoras timiano ;
venas de ŝafist' l' alvoko.

Tie kreskas la jasmeno,
la lilio, la lekanto
la levkojo, rosmareno,
eĉ la rozo kaj dianto...

Paradizo, ĉu edeno?
Ĉarma loko por revanto!

Ha ! Ĉe tia la Naturo,
inter pinoj, inter floroj,

en nin venas ventmurmuro ;
kaj al korpoj kaj al koroj
estas ĉio ja plezuro :
ni nin sentas sen doloroj !

JE ŜIA NOMFESTO

«Ne forgesu la nomfeston
mian. Certe vi komprenos ;
mi deziras. Jes, vi venos ;
mi esperas la ĉeeston.»

Tagon tiel leterdiris
vi al mi. Mi ne forgesis ;
koron mian dir' karesis
kaj profunde mi sopiris.

Ĝojas ĝojo la ĉeesto :
mi tutkore vin gratulis ;
senton mia koro lulis
dum la nia apudesto.

Tiun senton por esprimi,
mi decidis tujan agon ;
ha, la feliĉegan tagon !
Jes, antaŭen ! Kial timi ?

En vendejo tuj mi mendis
korbon da tre belkoloraj
floroj ; kun esprimoj koraj,
ilin al vi mi jam sendis.

Ĉu vi sentis la kontenton
pro la faro, mi ne scias ;
sed mi tamen opinias,
ke vi ĝuis la prezenton.

Nur estimo via restas
al mi ; estas ĝi sufiĉa
al la koro sentoriĉa
tia, kia mia estas.

La feliĉaj tagoj pasis !
Ju pli rava la kunesto,

des pli mala la foresto :
en doloro ĝi min lasis !

Des pli granda la doloro !
Senton devas mi sufoki,
mi ne devas vin alvoki
spite de dezir' de l' koro.

Se mi estus ja kuraĝa,
povus ion mi vin sendi ;
sed vi rajtus prave plendi,
ĉar mi estus, do, malsaĝa.

Nu ; malgaja mi min sentas
pro situacio mia ;
tamen, tre korambicia
sento min senĉese tentas,
min instigas al la ago,
kiun vi tuj malpermesis,
kiam senton mi konfesis...
Ha, neforgesebla tago !

Ne esperu, ne, la penton ;
kvankam akra la doloro,
ne sufokas mia koro
sian grandan puran senton.

Kion sendi, do, hodiaŭ ?
Nu ; «Feliĉojn» nur mi diras,
dum la kor' dolorsopiras,
ĉar vi diris jam «Adiaŭ !»

Venu via la admono.
Mi trankvile ĝin atendos,
kvankam vi certege plendos,
ankaŭ venos la pardono,
ĉar vi estas grandanima
kaj vi devas, do, kompreni :
mi ne povas min deteni
pro la mia sent' senlima !

Sed, jes, havas mi detenon :
mian koron eĉ oferi,
kaj ne plu al ĝi toleri
rompi ĝian la katenon.

Tre malgajaj la sopiroj
estas de la koro mia !
Brunulin' tre simpatia,
tiaj ankaŭ miaj diroj !

A M P E R F I D O

Ĉar amanto jam foriras,
ho, ve !
li min lasas tute sola ;
nur de tiam tro sopiras,
ho, ve !
mia koro senkonsola !...
Sorto kia
estas mia ? !
Ĝestas tia,
ja, fatala
faro lia !
Nelojala,
ambicia,
kor' perfida, nemorala !
La amato ĵus foriris,
ho, ve !
kaj min lasis senespera,
kiam pri edziĝ' li diris.
Ho, ve !
Min atendas sort' infera !
Amo lia
estis kia
al la mia ? !
Fi, mizero
sole lia !
Ĉu sufero
de alia
estas sama ĉe l' infero ?

SOLA JESO BELA

Jaca (1) urbo tre amata!
Al la kor' pasia
via la «kamparo plata» (2),
plene tradicia,
estis simpatia
al mi, kiam de l' spirito
la konscio mia
jam pri l' am' fariĝis mito!...
Ankaŭ eĉ fariĝis mito
la Justeco, ĉio!...
Sed al koro restis rito
de la iluzio...
Koro! Iluzio!
Iluzio min subtenis.
Mia fantazio
sopirade penis, penis...
Tre avide mi, do, penis
igi la ĉagrenojn,
kiuj longe min katenis,
dolĉaj, same penojn.
Dolĉaj igi penojn!...
Jaca, via la Naturo
rompis la katenojn!
Kia mia la plezuro!
Kiel granda la plezuro!
Ŝajnas, ke ja diras
de l' montaro la konturo:
«Kial vi sopiras?
Dum vi nur sopiras,
jam, al Mond' veninte, FORTO
la Homaron tiras
al pli plenfeliĉa SORTO.

---

(1) Elparolu Ĥaka.

(2) Tiel oni alnomas la kamparon sur kiu ĝi staras.

Do vi tuj eliru
de ŝajnanta vivomorto.
Jam ne vi sopiru!
Plu ne jam sopiru
—Cu forgeso? via koro!
Ankaŭ vi ne miru.
For, for de vi la doloro;
ne plu, for, for la doloro,
ankaŭ ĉiaj timoj.
Lumo brila, kiel oro,
en la tutaj limoj,
supren ĉiuj limoj,
jam aperis: «*Forta voko*»
sonas kun esprimoj
gajaj; por la amo loko...»
«Cu por amo estas loko?»
—Mi vin interrompas —
Cu ne kor' fariĝis roko?...
Cu, do, vi min trompas?
Kial vi min trompas?
Nigrajn malesperojn miajn
ĉu vi eble rompas?...»
«Vi haltigu dirojn viajn!
Mi haltigas dirojn viajn,
ĉar ne estas saĝa,
kiu diras aĵojn tiajn.
Ve, vi, maturaĝa!
Homo maturaĝa
ne, do, rajtas jam sin senti
tiel malkuraĝa,
ĉar li nepre devos penti;
jes, li nepre devos penti
pro la malespero,
senkulpigojn eĉ silenti.
Ofte la sufero,
granda la sufero,
des pli granda bono estas,
kaj de ĝi, sur tero,

tre abundaj fruktoj restas.
Eĉ de amdoloro restas,
sur la ĝiaj ruboj,
tre agrabla dolĉa sento,
kiam pasis nuboj,
—ho, kruelaj nuboj,
nigraj nuboj de l' turmento!—
kaj ĝin tuj, sen duboj,
oni turnas al la ĝento,
veran amon al la ĝento.
Kiom da plezuro!

Jam predikas homa famo,
suben la lazuro,
hela la lazuro,
ne persistos la malamo!
For la Babel-Turo!

Jam kuracas vin balzamo!
De la vivo la balzamo
estas Esperanto!
Vi trairu tutan Mondon.
Homojn ligas Kanto;
La Espero-Kanto
faras «*familian rondon*!»
For la homa vanto,
kiu baras tiun Fondon!»

.....
Mi vojaĝis en la Fondon.
Ha, la koro mia
multe ĝojis dum Kongreso
bela, dum Dek-tria.
Plene al Dek-tria
estis granda la sukceso,
ĉar la «*sento nova*»,
la eterne pova,
estas SOLA BELA JESO!

KANTO DE AMANTO

Junulino bela !
estas mia kanto
tiu de amanto
al vi jam fidela.

De l' liuto mia
estu la sonoro
al la via koro
dolĉe simpatia.

Mia kanto revas
vian grandanimon ;
mia voĉ' esprimon
koran al vi levas :
sub la klara luno,
ĝis la birdo trilu,
via belo brilu
pli, ol brilas suno ;
brilu via belo,
je ĉi tiu horo,
por la mia koro
kvazaŭ norda stelo.

Koro mia penas
trafi vian amon ;
havi la balzamon,
kiu de vi venas.

Ĉar—ha, mia Dio!—
via sento ama
al la mia flama
estos ambrozio.

Mi vin ambicias
kore kaj senĉese ;
tion diru jese,
kion vi jam scias.

Ne prokrastu dirojn,
mi petegas tion...
Ŝatu iluzion !
Aŭdu la sopirojn !

Belulin' gracia,
dir' de via buŝo
estos rava tuŝo
por la koro mia ;
ĉar de l' kant' la forto
estas jam angora,
ne vi plu senkora
estu, kiel Morto !...
Vi rimarku tonon
de la mia kanto...
Via la amanto
donos al vi tronon !

A L V O K O (1)

Karuloj sentemaj,
aŭskultu la dirojn ;
de rusa la Gento
atentu sopirojn :
Infano malsata
plore gas angore ;
amanta patrino
suferas dolore ;
por kara la filo
ne havas ŝi nutron,
ĉar brusto, la ŝia,
nur havas jam putron.

Terura momento !
Ŝi vidas de l' filo
la morton baldaŭa
sur lia pupilo.
De l' knabo malgrasa
ne tenas la mano
tremema, senforta,
peceton el pano.
Junulo malforta

---

(1) Okaze de la Volga katastrofo mi ĝin verkis.

en plankon, jen, kuŝas ;
la Morto tragika
lin akre ektuŝas.

Forrabis malsato
mortiga, kruela,
la viajn vangrozojn,
knabino tre bela !

De l' Volga Popolo
la viv' aktuala
martiro ja estas
pro kaŭzo fatala.

La gentoj ankoraŭ
heroe rezistas...

Ĉu en ni, Homaro,
kompato ekzistas ?

Alkuru ni, ĉiuj,
kun nia l' almozo,
ĉar estas Bonfaro
plej bela la rozo.

Homaro rapide
praktiku fratamon,
al rusa la Gento
ni portu balzamon ;
balzamon efikan,
balzamon de l' vivo,
por tion alporti
jam estas motivo.

JEN SORTO MIZERA

Nubaro kolera
ja naskas las fulmon
hakontan la ulmon
per forto mistera.

La fulmoj de l' nuboj
bruligas arbaron,
renversas remparon
kaj restas nur ruboj.

La fulmo, en maron,
montriĝas kruela,
al ŝipo la vela
forigas mastaron.

Kaj la uragano
timige ekblovas,
la ŝipon ĝi ŝovas
tra la Oceano.

De l' vento la forto
fariĝas sovaĝa...
Maristo kuraĝa!...
Ve! Kia la sorto?!

Ventega la bleko,
de l' tondro la bruo,
de l' masto la skuo,
kaj krak' de l' ferdeko...

Rulante, la ondoj,
kun ŝaŭma la krono,
ĉirkaŭen timono,
formiĝas je rondoj ;

multope rulante,
la ŝipon atakas,
ĉi tiu jam krakas
bruege, ĝemante ;

kaj ŝipon senĉese,
post unu aliaj,
frenezambiciaj,
mortfrapas karese.

Krakegoj la finaj
terure, ve!, sonas ;
la ŝipon jam kronas
la ondoj obstinaj ;

ĉi tiuj fieraj
la ŝipon englutas,
restaĵojn alŝutas
al altoj eteraj.

La maro kolera

detruis la ŝipon...
Ve, vidu nur ŝtipon!...
JEN SORTO MIZERA!

ESPERO

Vesperon someran,
mi kuŝas sur herbo ;
trankvile la cerbo
ricevas la teran
influon misteran,
kaj inter folioj
kaj inter la floroj
alvenas radioj
de l' suno, odoroj
de freŝaj lilioj.

Kuŝiĝas la suno.
Venteto ne blovas.
Leviĝas la luno.
Trankvilon mi trovas.
Pensadi mi povas.

Al tio invitas
eĉ sono de l' turo,
venante ; naturo
majesta incitas
min... sub la lazuro ;

ĝi min enpensigas
pri frata pacamo ;
ja ĝi min instigas,
ja ĝi min bruligas
per arda la flamo.

Libere rivero
sur tero, ja, fluas ;
humila pasero
liberon tro ĝuas.
Ĉu homo sur tero?...
Sur tera la krusto,

la homo mizera,
pro sorto infera,
sin sentas kolera
interne de l' brusto ;
ŝakalo sin sentas,
pri krimo ne pentas ;
pri granda doloro
neniam atentas,
kaj jes nur pri oro.

Ĉu ne nin edifos?...
Ĉu nur pro malbono
kor' estos la trono,
kaj nin ne modifos
de l' virto la kono?

Se estis milito
ĝis nun por ni rito ;
de nun jam nur amo,
kun hela la flamo,
fariĝu spirito

de novaj la jaroj
por Mondo feliĉaj ;
ke niaj la faroj
ne estu fetiĉaj
sur teroj kaj maroj,

kaj mano ĉe mano
ni kantu laŭ ĥoro,
kun ĝojo en koro,
alvenis la horo
por nia resano.

K O N T R A Ŭ A J O J

Je pasinta jaro,
mi vojaĝis tra Eŭropo
al fratiga faro ;
je ĉi tiuj tagoj,
dum vojaĝo, min kortuŝis
esperantaj agoj.

Ho, ve! Dum ĉi tiu
ankaŭ mi vojaĝadas...
Bedaŭrinde, sciu :
Dum la suno spikojn
maturigas, mi faradas
ve!, militpraktikojn ;
ion mi praktikas
—ĉar mi estas nun soldato—,
kio nur efikas
al kruela rito
ĉiam hombuĉanta fratojn
je trompanta mito,
kies homa tasko
estas, jes, abomeninda ;
ĝi, ve!, estas masko
ruza de friponoj
tre obstinaj, ĉiam pretaj
vivi por malbonoj.
Kiel, ho!, skandala,
de ĉi tiu rito, estas
diro senmorala :
«Vi por la milito
vin preparu diras ĉiam
Marsa la spirito—
se vi pacon volas»,
dum en koroj de friponoj
ambicioj bolas.
Dum tion mi faras
«diligenta kolegaro»
ĝoje sin preparas
al tutmonda rondo
starigonta firman pacon
sur la tuta mondo.
Armilaro kuŝu
jam por ĉiam! «*Nova sento*»
nin antaŭenpuŝu!

KIALO PRI PREFERO

Kial ĉiam mi preferas
por rajdadi la ŝoseon
kiu iras Pireneon?
Ĉar fidema, mi esperas!...

Ĉu la nobla bruto paŝas,
ĉu galopas la ĉevalo,
ĉu ĝi trotas tra la valo,
la montar' la limon kaŝas;
paŝo, troto kaj galopo,
de la nobla mia bruto,
portas min laŭ longa kruto;
mi pensadas pri Eŭropo...

Mi pensadas pri la Mondo,
kie restas malkontento:
kiam venos la konsento
pri la «familia rondo»?

La ĉeval' trankvile iras
tra la bele rava valo.
dum mi revas: «Idealo
savu nin!... Ĉu mi sopiras?»

La brueto de la vento
al mi sopirado ŝajnas...
Ni apenaŭ ion gajnas
por tutmonda frata sento!

De la birdo bela kanto
al mi sopirado estas;
dum la koro firme restas
ĉe la brust' de pacamanto.

Ankaŭ estas tre simila
la murmuro de la fonto,
ĝia falo de la monto
estas sopirad' subtila;
sopiradi al la hundo
fojojn aŭdas mi de l' vojo
per la ĝia laŭta bojo

alvenanta de l' valfundo ;
kaj la akvo de l' rivero,
kiu en fluejo saltas,
eĉ en iuj lokoj haltas
por sopiri... Ĉu ne vero?

Kaj eĉ estas la sonoro,
alvenante de la turo,
kiu staras ĉe l' konturo,
sopirado pro doloro ;
eĉ la grinco de l' cikado
sur la branĉ' de akacio
estas al la fantazio
longedaŭra sopirado.

Tiel same mi, do, diras
pri la monotona trilo
de l' humila gaja grilo :
ankaŭ grilo ja sopiras !...

Sajnas ke pro la ĉagreno,
orumita bela spiko
de bonfara la tritiko
jam kliniĝas eĉ kun peno,
jam kliniĝas kun doloro,
rimarkante ke Homaro
ne atentis pri Bonfaro
ne atentis pri Honoro ;
ĉar se ĝi fariĝus pano,
la bongusta peco ĝia,
ĝia peco ambrozia,
ne alvenus ĉies mano.

... ..
... ..

Kvazaŭ bona kamarado,
per sincera granda saĝo,
min parolas la pejzaĝo
dum la tuta promenado ;
kaj pro tio mi preferas
por rajdadi la ŝoseon
kiu iras Pireneon,

ĉar aliri mi esperas
al tutmonda la kunveno,
kiu homojn jam kunigos,
kiu homojn jam instigos
al fratiga entrepreno ;
ĉar potenca SENTO NOVA,
kiu venis al la MONDO,
min altiras al la RONDO,
kiu estos la plej pova ;
kaj jam preter Pireneo,
ĉar mi estas pacamanto,
min altiras ESPERANTO
per INTERNA LA IDEO.

NE TIMU

Li kvankam trairos
provincon Jaen'on,
li havos detenon,
li nure sopiros ;
de lia la buŝo
nur flugos esprimo...
Por ŝi, do, ne timo...
Nur estos kortuŝo !
Si estu ja certa,
ke regos li koron,
sufokos doloron,
ĉar estas li sperta,
kaj estos lojala
je ŝia l' ordono
por ambaŭ ja bono.
Ve, sorto fatala !
Ĉar lia Destino
lin metis hazarde
en senton, tre arde,
al rava feino ;
sed havis ŝi saĝon,

je tago sunhela
al li tre kruela,
por regi kuraĝon
de homo mizera,
ĉar koro, la lia,
je am' ambicia,
ne estis libera.

Al homo prudenta,
fidela je amo,
jam estas balzamo
ŝin juĝi kontenta ;
sed ĉiam am' nestos
tre milde, trankvile,
ĉe l' koro ; subtile
al ŝi ĝi alestos
per ago nur pensa,
dum granda sufero,
pro la senespero,
fariĝas intensa
por li sur la tero.

N O K T A D E J O R O

Pro mia deĵoro,
jen mi ĉe tendaro,
je vigla nokthoro
pre maŭra najbaro.

Ni unu la alian
atentas ŝakale
por fari la nian
mortpafon. Fatale!...

Terura malhelo.
Nenio ja bruas.
Sur mia mantelo
la roso eĉ fluas.

Ne blovas la vento.
Soldato atentas
ĉe plena silento

ĉu maŭr' sin prezentas ;
atentas kvieta
en sia posteno,
por pafi jam preta
sen ia deteno,
ĉar fojojn multnombrajn
profitas la maŭro
la noktojn tre ombrajn,
kaj estis bedaŭro :

Nokt' estas serena.
Mi tenas pistolon...
Por kio konvena ?
Plenumas ĝi rolon...

Ke ĝi ne funkciu !...
Hazarde ĝi pafas !...
Feliĉe vi sciu :
neniun mi trafas.

Matena la helo
la ombrojn forskuas ;
finiĝas la celo ;
soldato jam bruas.

La helo en korojn
jam naskas trankvilon,
ĉesigas angorojn,
malŝargas pafilon...

Silentis li veojn,
detenis malĝojojn,
dum gardis tranĉeojn.
Kaj tiel... multfojojn !

Kontenta soldato
revenas al tendo ;
aŭdiĝas kantato
anstataŭ la plendo.

Ĉu ni grandanimaj ?
Ve ! Kial batali
dum jaroj senlimaj ?
Evidu ni fali
en agoj tre krimaj !

AL VIENO TRA L' DANUBO

Al Kongreso, al Vieno,
ni vojaĝas tra l' Danubo
sur la ŝipo ; kun deteno
de la pluv' de densa nuboj ;
se ĝi falus ; jen, ĉagreno !

Ĝisesperanta Karavano
nun vojaĝas al la celo
kor' ĉe koro, man' ĉe mano,
altirate de la helo
de la nia verda stelo.

Nin ĝojigas panoramo.
Al tutmonda granda festo
ni vojaĝas en fratamo ;
estas nia koro nesto
de la sento de l' pacamo.

Dum de l' sun' la brila oro
la nubaron jam ekŝiras,
kaj rapide nia koro
tre ĝojige, do, sopiras,
ĉar alvenos baldaŭ horo,

kiam en fratiga RONDO
pacon, amon, ni tre ĝuos ;
kiam ĜISPERANTA MONDO
tute frate ĉiam bruos
kaj la ĝojo korojn skuos.

DE VIENO

Ĉies hejmoj nin altrenas
ĉar ni finis la Kongreson ;
sed domaĝe... min detenas
priparoli la sukceson !...
Certe, bone vi komprenas.

Al la «rondo familia»
mankis je ĉi tiu fojo...

kion havis je alia,
tiu bruetanta ĝojo,
ankaŭ frata, simpatia.

Malgraŭ tio, ĉe l' intimo,
mi ĝuadis la kontenton,
ĉar nin regis altestimo
produktanta noblan senton
per sincera koresprimo.

De l' disiĝo la momento,
ĉe l' agrabla rondo tia,
estis ne la komplimento,
estis io tro alia,
estis ZAMENHOFA SENTO ;

Kvazaŭ kaptus nin malsano,
diris unu la aliajn
ĉies mano ĉe la mano :
«Ĝis revido !»... kaj la niajn
sentojn korajn... «Karavano !»

«La Kongreso !»... Iujn dirojn
niaj lipoj kvazaŭ ŝutas :
«Fartu bone !»... «Bondezirojn !»...
Kaj ni miksas, dum balbutas,
kun paroloj la sopirojn !...

AL LA DEKKVINA

Mi ne povas ĝin viziti
ĉar kruela la Perforto,
en ĉi tiu kamp' de l' Morto,
tenas min ve ! por militi.

Dume vi en paco ĝuas
la kuniĝon de la fratoj ;
male mi, malbonaj tratoj
mian fratan senton skuas.

Al mi diras tondra sono
de l' armiloj la teruron ;
al vi diras la plezuron
de l' Espero milda tono,

kiu certe ĝis mi venos
tra la spacoj, per la ondoj ;
ĝi traflugos tra la mondoj,
ĉiuj koroj ĝin komprenos.

Tiam homo ne ŝakalo
por la similulo estos,
bonkoruloj nur ni restos,
ter' ne estos plu plorvalo.

Ni laboru, do, senĉese
por atingi venkon finan ;
esperantisman doktrinan
ni akcelu plej sukcese.
Mi salutas la DEKKVINAN !

AL TRINIDAD SORIANO

Jam en Barcelono,
juna li studento,
kaptis lin la sento
pri la homa bono
al fratec' egala ;
al ĝi faris kulton,
al ĝi donis multon,
per agad' lojala
la studento saĝa,
la junulo lerta ;
same faris sperta
li jam maturaĝa.

Ligis nin ideo,
ligis nin la sento ;
iris ni al gento
sur mem la ŝoseo ;
pro la lia aĝo,
estis li la sperto ;
al triumfa certo,
estis mi kuraĝo.

Kune ni laboris

pleninterkonsente,
ĉiam diligente :
ESPERANTO floris !

Ho, ve ! Horo venis...
Vidis vi la Morton ;
venki ĝian forton
vane vi jam penis.

Sola mi, do, restas !
Multe mi vin ploras ;
tamen mi laboras
malgraŭ vi forestas.

Restas ĉe la koro,
pri vi dum la vivo,
vigla la motivo,
dolĉa rememoro,

kiu min ja gvidas
ĉiam al la celo,
dum vi en ĉielo
por eterne sidas.

MEMORAĴO

Ve, amiko kara, malfeliĉa !
Jarojn mi ploradas vian morton ;
por bedaŭri vian malbonsorton
estas la parolo nesufiĉa !

Bela esprimanta la parolo
al mi por la rememoro mankas.
La Destinon kore mi maldankas !
Kial malsukcesas mia volo ?

Nun ne havas mia fantazio
verbon ĉu por kant' aŭ sola diro
pri la kara nia pioniro
de l' Afero en Andaluzio.

Kara, ve, Trinidad Soriano !
Jes, ankoraŭ daŭras la angoro,
kiun kaŭzis al mi la doloro
pro la via mort', samideano !

Eĉ en mia mano tremas plumo,
mi tre malfacile ĝin subtenas ;
cerb' ideojn pensi vane penas,
ili tuj disiĝas kvazaŭ fumo.

Celi skribi ilin sur papero
ja rezultas esti eĉ himero.

Jen mi tutplene nekapabla...
La dolore estas malfabla !

KVAZAŬ PREGO

AL RICARDO CODORNIU

Se vi iam al la kampo irus,
kie arboj kreskas foliplene,
kaj se vi vin sentus senĉagrene
kaj revante —kiel mi dezirus— ;
vi jam aŭdus, kiel se sopirus
iu dolĉe, milde eĉ bonvene.

SCIU :

De Ricardo Codorniu,
jes, de lia la animo
dolĉa, milda esprimo
estus ĝi, kaj ne sopiro
de l' fervora Homamanto
kaj fidela Pioniro
de la lingvo Eŝperanto.

La murmure de la vento tra l' folioj,
kantoj de la birdoj ; de la akvo, plaŭdo
ĉe la rokfluejoj, estas harmonioj
grandiozaj kaj entuziasma laŭdo

pri la vivo de l' inĝeniero fama,
kiu, familien, estis ja modelo ;
por la «Kolegaro», nobla kaj homama,
preta ĉiam por hompliboniga celo.

Homoj, birdoj, arboj kaj la plantoj,
bonon ŝuldas lin ;
kaj dankemaj, kvazaŭ preĝoj, estu kantoj,
ĉar jam lin forportis la Destin'.

AL RAFAEL DE SAN MILLAN

Jam mortis Rafael de San Millán,
poeto nobla plena de l' inspir',
talenta grandanima kavalir'!
Per plumo esprimadis lia man'
la sentoj, kiuj fluis de fontan'
tre milda, de la koro; lia dir'
alloga ĉiam estis, kaj dezir'
bonkora kontraŭ ĉia la tiran'...
Li estis inda je plej bona sort',
ĉar estis tre sindona lia sent'
al ĉio kaj al ĉiuj; eĉ la fort'
de tia sento estis fundament'
por lia la konduto ĝis la mort';
nek estis por malbon' al li moment'.

*

De lingv' Esperanto per belo
vi verkis; mirinde kantinte
laŭ versoj tre plenaj de helo
verkitaj de kvazaŭ anĝelo
al tero memvole veninte.

Ni iris Kongreson; ĝojante
sur sama la vojo al celo;
ni ĉiam laboris, konstante,
ĝis morto vin ĵiris—triumfante,
por nia bedaŭr'—el terŝelo.

Dumvive, animaj suferoj
ne trafis estingi la flamon
ĉe via la brusto, nek amon,
la vian, sufoki mizeroj.
Vi havis animan balzamon
ĉe l' mezo de teraj inferoj,
la Kantojn al Belaj Esperoj,
kaj certe vi havos la famon
ĉar ema vi estis al Vereoj,
kaj ĉiam vi celis Fratamon.

AL CHRISTENSEN

Ha Christensen, kore tre amata ;
nia tre ŝatata granda amiko,
estu nia ago delikata
al vi filo de Nordameriko.

Sub la suno bela helradia,
kun plenplena ĉarma brila helo,
tute sama estu al vi nia
la hispana frata verda stelo.

De Hispana nia l' Asocio
ni vin nomas membro tre honora
sur la tero de Andaluzio :
al vi nia frata sent' tutkora !

KIAM MI RAJDAS

(ROMANCO)

Mi al la kamparo rajdas,
kiam sun' subiri finas ;
kiam birdoj petolemaj
ŝajnas ke jam korsopiras,
tial ke enamiĝadon,
ve !, haltigi ja devigas
tuj al ili malheleco
nokta, kiun ili timas,
tion !, ke, je la krepusko,
en la nestojn rifuĝiĝas ;
kiam muŝoj kruelecon
perdas, pacon jam akiras,
kaj noblegan mian bruton
furioze plu ne pikas,
ĉar la varmo de la suno
ilin, do, ne plu ekscitas ;
kiam belan la trankvilon
la Naturo ekakiras,

kaj ĝi ĉiam amantena,
malavara, eĉ invitas
nin al la plej dolĉa ĝuo,
kiun kanti mi ne scias ;
kiam tre avide pulmoj
puran la aeron spiras ;
kiam nian la animon
ĉio plene tre ĝojigas,
kaj tre alten, alten, alten,
rapidege penso iras,
kvazaŭ farus ĝi petpreĝon,
ĉar al ĝi tuj min incitas
rememoro, ha !, pri io,
kion koro ambicias ;
kiam miaj la okuloj
tre avide ekrapidas
sin direkti malproksimen,
ĉar ŝi tien min altiras
kvazaŭ pova la magneto.

Tiam mi rajdadas, vipas
mian la ĉevalon noblan,
delikate ĝin instigas
mi ; ja ĝi galopas, trotas.

.....
Sajnas, ke alproksimiĝas
celo de la mia koro.
Mi en plena revo miras,
ĉar feliĉa mi min sentas !

.....
Sed, ho, ve !... Bruege ridas
iu, kiu min mokegas,
kiu ŝercojn al mi diras...

.....
Ve ! La revoj tre rapide-
falas ! Baldaŭ mi konscias :
ja spiradas bruetante
«Ofendido», kaj ĝi ŝvitas,
ĝi al mondo de l' kruela

realeco min venigas :
«Ha, tre nobla mia bruto!»,
mi pentite tuj ekkrias,
dum sur ĝian belan kolon
tre rapide mi min klinas,
por ĝin ame karesadi ;
kaj dankema ĝi montriĝas,
ĉar ĝi sian kapon turnas
al mi. Mi ĝin ripozigas,
kaj al ĝi alparolante,
al la urbo mi ĝin gvidas,
kiam jam silento regas,
kiam birdoj jam ne trilas,
tial ke jam ĉiuj dormas ;
kiam la cikadoj grincas ;
kun doloro ĉe l' animo
hejmen mi returneniras !...

V I N T R O !

(ROMANCO)

La malvarm' kruela regas.
Tre plumbgriza la ĉielo
restigadas la estulojn
plene en glaciinfero,
eĉ senbrua, tre malluma,
ĉar de l' suno ĝia helo
jam apenaŭ al ni venas
trapasante kun penego
la nubaron densan, grizan,
kaj de kiu falas neĝo,
jam kovrinte de antaŭe
la supraĵon de la tero,
kiu transformiĝas baldaŭ
laŭ grandega blanka ĉerko ;
same. kiel ve ! en tiu
de knabino kuŝas revo

de amanto sindonema,
kiun kaptis senespero,
ankaŭ en ĝi entenata
estas granda la ĉagreno,
eĉ multege pli ankoraŭ :
plene ĉia korpsufero !

Iru ni al la kamparo,
al humila la dometo,
singardeme proksimiĝu,
kaj rigardu tra la fendo
de la pordo : familio
jen, sidante ĉe fajrejo,
kie brulas kaj bruladas
la ŝtipegoj de la kverko,
kies flamoj estas lumo
al ĉambraĉo de la hejmo ;
vidu kian la malĝojon
montras ĉies ve ! mieno ;
la edzino kaj infanoj
turnas al familiestro
siajn la okulojn lacajn.
La rigardo estas peto
penetranta en la koron
de la patro, de la ĉefo,
tre rapide stariĝanta,
pro terura fulma penso
ordonanta lin foriri :
li aliras al fenestro
rigardadi la kamparon...
Falas kaj faladas neĝo !
Vidu kiel tuj invadas
korpon lian frosta tremo,
kian la doloresprimon
rimarkigas lia gesto ;
kiel prenas li pafilon
kaj sin ŝirmas per mantelo,
tute preta por eliri.
Kison ĉies ja buŝeto

donas al li, kaj edzino,
per plej granda la kareso,
maltrankvile eĉ angore,
ekplorante, al la edzo
ŝi sin ĵetas, murmurante
korparolojn ; en brakpremo
dum momentoj ili restas ;
sed kruela la neceso
nepre, do, disigas ilin !
Ĉu por longa la foresto ?
Kiu scias ? ! Tre kruela
kaj danĝera la vetero
estas, kaj ĉu li atingos
la feliĉon de l' reveno
por satigi la infanojn ?
Eĉ el pano iu peco
jam ne restas ! Kion manĝi ?
Tie regas mortsilento,
kiun nure interrompas
de infano iu ĝemo,
de amanta la edzino
la paroloj de la preĝo,
kaj konstanta la siblado
de la glaciiga vento !
Tra l' kamparo vi rigardu :
bird' neniŭ tra l' aero
flugas ; sur la blanksupraĵo
iras jam neniŭ besto ;
nur rimarku la restsignojn,
kiujn lasis ĵus piedo
de la edzo foririnta !...
De la neĝ', ve !, jen kruelo ! ! !...

Simpatia kaj humila,
malfeliĉa la pasero
tre malsatas, kun angoro,
sub tegolo de l' tegmento !
Nu ; aŭskultu : al ni venas
ĝia doloriga pepo

tiamaniere kvazaŭ
ĝi pri sorto estus plendo.
Ve! La birdo... malfeliĉa!
Ankaŭ mankas al ĝi greno!
Ankaŭ ĝi tre malsatadas!
Kruelmortiganta neĝo!!!...

Reaŭskultu, reaŭskultu!
Ĉu vi jam ne aŭdas? Bleko
tre malgaja al ni venas.
Malfeliĉo! Jen kompreno:
iu best' angore blekas
ĉar mankadas al ĝi herbo;
tial, besto malsatadas.
Martiriga estas neĝo!!!...

Tre mortiga neĝo estas:
ĝi de l' vintro la malbeno
estas, portas ĝi dolorojn;
sed post vintro la printempo
venas kaj ĉesigas ilin.
Sed la granda senespero
kiu vivas en la koro,
por ĉi tiu, dum eterno,
estas tre terura vintro,
estas plenglaciinfero!!!

SPITE DE ĈIO

(ROMANCO)

Kial ĉiam la Fatalo
akre mian koron celas?
Kial senkompate vundas
tiun, kiun mi amegas?
Kial ĝi, do, mian senton
en la mia kor' kunpremas
kaj devigas min silenti?

.....

Resti mi lojala devas,
kaŝi ĉe korprofundaĵo
tion, kion mi silentas,
ĉar postulas al mi tiel
sento, kiu koron streĉas ;
tial nur ĉi tiuj kantoj
kiel ĝojo al mi restas !
Diro, vorto, rememoro,
eĉ ĉagreno, ĉiam estas
dolĉa al la koro mia ;
kaj ĉu ŝajnas, ke ĝi plendas,
ĉar kruelan la doloron
la hazard' en ĝin entenas,
ne atentu vi pri tio,
nur konsciuj : mi ne pentas,
ne, kantadi mian senton,
tiun, kiu min plenregas.

Ĉ E M A L L I B E R E J O

(ROMANCO)

Ve, denove malfeliĉo !
Fruumatene, la vendredon
dudekkvinan de junio,
mi eniras en karceron,
ĉar minacas Diktatoron
grava la militribelo ;
tial estas tre necese
ĉiujn kapti sen deteno,
la progresempulojn, ĉiujn,
tute nepre sen escepto
same, kiel faras brave
en okazo por danĝero,
ĉiam, ĉie, senskrupula
kaj tirana la regnestro,
atentante ambicion,
ne ve ! la popolaferon

por feliĉo de la lando :
mankas al li konscienco,
kaj li regas nur gvidate
de l' obstino kaj fiero
kaj malatentante ĉiam,
ke perforto estas semo
de perforto, kaj ke rajto,
prave, amo kaj justeco,
fine nepre ĉiam venkas,
kiel sekvo de progreso.

Jen ni, inter dikaj muroj
de l' deksepa militĉelo :
pord' masiva kun seruro,
dika la riglil' el fero,
kaj kvadrata kaj malgranda
truo, kiel observejo,
por ke ĉiam la viglanto
vidu mian la sintenon ;
defendata de ferkrado,
kontraŭ pordo, la fenestro ;
fera lit', kun litotukoj
la matrac' kaj kapkuseno ;
vitraj glaso kaj la kruĉo,
sur nokttablo, kies kerno,
noktovaz', malbonodoras ;
de la lito, ĉe l' piedo
kaj laŭlonge, tapiŝaĉo ;
staras fi ! urinvazego,
sub la lito kaj kaŝite,
por se nepre la neceso,
ĉar dum tuta noktopaso,
neutila estas peto
por alkuri de la ĉambro
al apuda necesejo.

Malgrandeta ĉiotablo
kun malpura la tirkesto
ok-naŭ centimetrojn alta,
tre ridinda kvazaŭ meblo !

En angulo de la ĉambro :
lavovazo el fajenco
nigrigita de malpuro,
difektita de la fendo ;
ankaŭ la sapuj' malnova,
kiel tuta la cetero,
kuŝas sur malpura ligna
iom lama tripiedo ;
fera la kraĉuj' naŭzanta
sur tenil' en anguleto.
De sur muro, pendigilo ;
kaj vidiĝas reliefo
de tintilo kaj la lampo,
funkciantaj per elektro ;
sed la lampo lumas same,
kiel de mortint' kandelo.
Duoncirkla, la plafono ;
unu sola ligna seĝo,
por sidadi intertempe,
sur malpura pinpargeto.
Diru : ĉu mi faris bone
de l' ĉambraĉo la desegnon ?

Alveninte je la tria
frumatene al la ĉelo,
post pasado de la nokto
ne ferminte la palpebrojn,
mi min ĵetas sur la liton,
demetante ne la veŝton,
nur gamaŝojn, spronojn, botojn,
jakon, kaj kun singardemo,
ĉar mi timas la pikadon
de naŭzantaj la insektoj,
sangan soifantaj cimoj,
kies estas la parencoj
nombraj niaj similuloj :
Sur ĉi tiujn, abomeno !...
Baldaŭ mi endormiĝadas,
sed... «Furioj de l' Averno !

Ĉu jam oni min transportis
de l' Diablo al la regno?»...,
vekiĝante kaj saltante
de sur lito en pargeton,
mi min diras, kaj lumigas
tuj la ĉambron. Jen l' insektoj!
Sed ĉu cimoj, veraj cimoj?

Des pli bone cimkameloj
laŭ brutaro sin promesis
elsangigi miajn vejnojn.
«Tial, do, ĉu cimbuĉado?
Kial kiĥotentreprenon
celi? Kiel? Ĉu per spronoj?
Tion fari estus ŝerco!»
Mi decidas min sidigi
kaj atendi tagalvenon
por alvoki oficiron
kaj esprimi mian plendon.
Vi supozu de l' sidado
oportunon por dormemo.

Tute bone purigadas
la soldatoj mian ĉelon.
Dormi bone ĉiunokte
mi esperas kun kontento.
«Sed, ho!, kiel mi pasigos
tagajn horojn? Sen papero,
libroj.., en senlaborado!
Ho, ve! Ĉu min kaptos tedo?»
Petas mi blankslipojn, librojn...

Mi rezonas; tamen, neon.
Laŭ ordon', mi devas resti
en izolon, en silenton
absolutan, sen rilatoj,
kondamnite al frenezo,
«spite de homamo», ĉiel:
de l' ribelo la sekreton
koni jam, postulas tion.
Mi nun estas kvazaŭ besto!

Eĉ pri famili', nenion!
De l' regantoj kia menso!
Ĉu laboro en izolo,
la legado, fari verkon
kaj cetere, rezultigus
ne malkaŝi la ribelon?
Bedaŭrinda la konscio!

«Vivu, do, la libereco!»
«Vivu homaj rajtoj!» diras
ankaŭ nunaj gubernestroj,
makulante siajn lipojn
per mensogo kaj blasfemo!

«Ĉu mi ellitiĝas frue?»

Ne, ĉar estas mia celo
plilongigi la dormadon
por ŝparadi la suferon.

«Jus ellitiĝinte, kion?»

Gimnastikan la ekzercon,
ĉar en korpo sana ĉiam
ankaŭ sana intelekto.
Poste mi min banas. «Kiel?»
Mi klarigas la problemon
nur havanta lavovazon,
kaj ne ridu, jen elpenso:
post korpparto, novan parton;
post banparto, ĝian sekvon,
la viŝadon: la vizaĝon,
kolon, trunkon kaj ingvenojn,
unu kruron post alia
kaj sinsekve la piedojn;
longedaŭra banlavado,
kiun faras mi kun peno,
surverŝante grandaparte
de la ĉambro la pargeton,
sed ĉi tio estas deca.

Mi min vestas laŭ inverso;
poste mi min razas, kombas,
kaj purigas miajn dentojn.

Eĉ mi lavas la naztukon ;
kiam seka, de l' kulero
per tenilo mi ĝin gladas :
aŭdis mi dum infaneco,
kiel mia patr' esprimis
tiam strangan gladprocedon
por blankpantalono gladi,
la lacigan grandan penon
por atingi laborfrukton
la soldatoj en kaserno ;
efektive, la penadon
mi konstatas per la sperto,
sed utila al mi estas
iel pasigadi tempon.

Kompreneble, devas esti
glata vosto de l' kulero.

Mi sonoras la tintilon,
de viglanto jen alveno :
petas mi purigu ĉambron ;
tiam granda diligento,
dum en koridor' mi restas,
kaj denove al la ĉelo.

Sekve mi promenas iom,
de l' manĝaĵoj dum atendo.
Jen manĝaĵoj ; min ĝojigas
per manĝaĵoj la diveno :
de l' familianoj kisojn,
amon. fortan la brakpremon,
korajn vortojn por revido!...

Mi. nu, manĝas en kontento
kaj denove mi promenas
ĉu kantante la «Esperon»,
ĉu popolajn kantojn, kiuj
diras pri la naskiĝejo,
ĉu la belan himnon nian
«Sub standardo verda preĝor»,
ĝis laciĝo. kompreneble.

Mi. do, haltas ĉe l' fenestro :

de ĉi tie mi rigardas
de la korto la muregojn
altajn kun fenestroj multaj ;
ĉe la fundo, ripozegan
de hundino plenbanata
de la suno sur la tero,
apud vinberujaj trunkoj,
kies branĉoj en fenestrojn
rampas ilin ŝirmi kontraŭ
la radioj de l' astrestro ;
aŭ soldatojn, kiuj ludas
por amuzi sin laŭ eblo,
ĉar sur ilin pezas ankaŭ
de malliberec' la ĝeno ;
foje, kiel milvo flugas
alten, ronden, kun majesto,
sed terurigante birdojn,
kiuj sentas la danĝeron
— homoj ankaŭ nun sentigas,
kiel milvoj, la kruelon ;
foje, kiel gehirundoj,
alvenante sian neston,
hirundidojn nutras, kiel
tiuj ĉi malfermas bekojn
por ricevi de gepatroj
ĵus kaptitajn la insektojn ;
ĉu ekstaze longatempe
rigardadas mi la helon
de la ĉiam pure blua
kaj ravanta ĉielsfero ;
ĉu sub bluo, de l' hirundoj
flugon super la tegmenton,
tra la senmakula spaco
dum ekkrias ili pepojn
kvazaŭ salutante ĝoje
la finiĝon de l' vespero.
Ankaŭ same, kiel ili
flugas, flugas mia penso

tra l' senlima blua spaco
sen la baroj de l' katenoj ;
flugas ĝi serĉante lokon,
kie amo estu reĝo,
kie homoj sin konduku
reciproke kun respekto,
kaj adoru, super ĉio,
la belaĵojn kaj la veron...
Sed hirundoj jam ne pepas,
rifuĝiĝis en la nestojn ;
de l' ĉielo la griziĝo
forflugigas mian revon
kaj revanta penso mia,
ja, revenas al la ĉelo.
Multfoje mi promenas
sane, kiel faras besto
paca, stranga aŭ sovaĝa,
en la kaĝo de ĝardeno ;
sed, jam laca, nova halto,
ĉu starante ĉe l' fenestro
kun vaganta la rigardo
en najbaran la kasernon,
en figuĵojn, akaciu,
de la korto, en eteron ;
ĉu ĵetante min en liton ;
ĉu mi falas sur la seĝon,
min dolore cerbumante.
Tiel mi pasigas tempon,
sane ĉiujn, ĉiujn tagojn !
Kaj la noktoj, pro l' dormemo,
estas multe pli indulgaj ;
tamen, ne min kaptas tedo :
al obstina grandanimo
ne alestas senespero !
Ĉiunokte je la naŭa,
kiam vokas la trumpeto
la soldatojn enlitiĝi
en najbara la kaserno,

karceristo frapas kradojn
per malnova bajoneto
por se oni fajlis ilin
koni de la krad' difektojn :
rak-rak-rak-rak-tik-tik-tik
de la ŝtalo kontraŭ fero
bruas karceristo-frapoj
meze de la noktkvieto.
Tute same ĉiutage
de l' tagiĝo dum sereno
karceristo kradojn frapas ;
ĉiel rompas li silenton
kaj min vekas, bedaŭrinde :
malbenata bajoneto !
Sed vi certe vin demandas :
«Kiam faris vi ĉi verkon ?»
Ha, karuloj ! Jen klarigo,
kiu donas la komprenon :
Deŝoranta oficiro
havas grandan kompatemon
kaj, kaŝite, al mi donas
kvin-ses slipojn. Ha, paperon
havas mi ! Je la okazo
la plej grandan trezoregon,
kaj avare mi ĝin uzas
por verkadi la poemon,
kiun eble vi ne ŝatos,
kvankam diras ĝi la veron
kaj mildigas iomete
de l' diranto la ĉagrenon !

.....
Je la sepa tago, fine,
bonsukcesas miaj plendoj :
mi jam havas belan libron.
«Kian ?» Riĉan la juvelon.
Miru, ĉu ne ? «Don Kifhoton».
For, for de mi la ĉagreno,
la Manĉuja Kavaliro
helpos mian la mizeron !

AL FINLANDANINO

Karulino de Finland',
malproksime de via ĉarmo,
ĉe kontraŭa terorand',
tute mankas al mi la varmo,
    kiun elradias vi
per belegaj okuloj bluaj,
kvazaŭ steloj ja por mi ;
per paroloj belsone fluaj
    kun esprimoj de la kor' ;
per la rozoj de vangoj viaj,
kun plej bela la kolor' ;
per talio kaj brust' graciaj ;
    per la buŝo, ja d'iant'
el petaloj tre delikataj ;
per la via bel' sen vant'...
Estu, do, de vi tre ŝatataj
miaj diroj de la kant'.

ĈIAM KANTO AL AMO

Etendiĝas mia voĉo, vibras ;
ĝi estingas poste sian ardon,
ĉar la koro mia tre moviĝas
kiam mi kantadas mian amon !
    Amsopiras dum la tuta vivo
la tre amantema najtingalo ;
de l' kolombo milda lasta spiro
jesas pri la nevenkebla amo !
    Ĉiam li vagadas sur la tero
tre malfeliĉega, la Kantanto !
Lia tuta vivo estas temo
de la kantoj liaj pri la amo !
    Kiam morto min ankoraŭ junan
ekforrabos, tiam la okazo

ne min donu sorton tre teruran,
ke mi povu kanti pri la amo!

Se por kanti mi ne havus fortojn
en la tiel malfeliĉa tago,
alvenigu al mi ĉiujn strofojn
de la karaj kantoj pri la amo!

Malriĉulo, mi, almozon petas,
tuj de Dio venos al vi pago,
ĉar mi, kiel monon, sole tenas
miajn korajn kantojn pri la amo!

N E T I M U !

(BARKAROLO)

De la ondoj per la forto,
—je subita fulmo hela—
jam vidiĝas al la morto
rapidiri barko vela!

*Jam ekregos direktilon
sperte mia mano ;
rehavigu vi trankvilon
spite l' uragano !!!*

Tre trankvila kaj kuraĝa
la maristo, kaj tre sperte,
dum ventego eĉ sovaĝa,
la havenon trafos certe!

*Jam ekregos direktilon
sperte mia mano ;
rehavigu vi trankvilon
spite l' uragano !!!*

Vi ne timu, do, la maron ;
de la furiozo ĝia
rompos certe tuj la baron
la trankvila mano mia!

*Jam ekregos direktilon
sperte mia mano ;
rehavigu vi trankvilon
spite l' uragano !!!*

JE LA VESPERA KREPUSKO

Sidas mi en la ĝardeno.
Suno finas subeniri.
Birdoj ŝajnas jam sopiri
pro proksima ombralveno.

Elmontriĝas la Naturo
bela kaj eĉ fruktodona !...
Sonorilo tre belsona
preĝalvokas de la turo.

Papilioj plenkaprice
flugas, planto en alian,
elmontrante amon sian
frenezegan senmalice.

Rapidflugas la abeloj,
multaj florojn ja gustumas,
dum aliaj ĝoje zumas
promesante pri mieloj.

De la simpatia grilo,
ĝi ne pro kantado penas,
akrasone al mi venas
la tre monotona trilo.

Kaj de super la lekantoj,
min pri amo diras jese
najtingalo, kaj senĉese
per tre belaj ravaj kantoj.

De kamparo tre proksima,
kie la koturno nestas,
ĝia kanto apudestas,
forta kanto eĉ sentima.

Kaj de l' valo, de la fundo,
dum rivero ĝia fluas

kaj samtempe ankaŭ bruas,
la bojado de la hundo.

Movas la dolĉeta vento
de la floroj la petalojn,
kaj belegajn la konvalojn,
kiujn ŝatas mia sento.

La venteto tra folioj
kiel murmuradon faras ;
plenaŭde mi jam faras
la parfumon de lilioj.

Ĝis la sentiga horo !
kiam mi pri amo revas
kaj la puran senton levas
al ŝi tre fidela koro !!!

K O N S T A T O

Proverbo diras : «ĝis la tomba glacio
figuro, karaktero eĉ la genio».

Do, mi min turnas al vi de ĉi tie, *Berdun*,
denove, kiam jam dekunu jaroj forpasis
tre ĝuste de l' tiama tempo rava en nun.
Pasado de la temp' ne mian senton frakasis.

Al tiu nobla kaj profunda sento sufiĉas
sincera rememoro ; kaj mi, tial, feliĉas.

HO, MARI!' HO, MARI!' (1)

I

Virin' de mia revo,
dilumo por animo,
per mia kantesprimo
vi amon scias jam.
Por vi nur mi mortvivas,

(1) Kantebla per muzikajo de Eduardo di Capua. La kanto estis de kantistino
Olimpia D'Avigny.

sen vi la mort' tuj venos ;
por vi, mi vivi penos.

Jen mia la promes' !

Ho, Mari' ! Ho, Mari' !

*Ĉar sopiras por vi mia kor',
min amu vi,*

atentante pri mia dolor'.

Ho, Mari' ! Ho, Mari' !

*Ĉar sopiras por vi mia kor',
min amu vi,*

ho, Mari' !, ho, Mari' !

II

Dum sonĝo tre feliĉa,
mi kore vin posedis ;
vin mia, do, mi kredis !...

Malgaja la vekig' !...

Mi kredis, eĉ sendorma :
la kredon vi fortiris,
al mi vi koron ŝiris !...

Ne sonĝo, revo, plu !...

Ho, Mari' ! Ho, Mari' !

*Ĉar kruela estas via kor',
ve, Dio ! Fi !...*

Jam mortigu min tuj la dolor' !

Ho, Mari' ! Ho, Mari' !

Tre kruela por mi via kor' !

Neniu pli !...

Ho, Mari' ! Ho, Mari' !

III

Kaj tial mi pasigas
dolore, senespere,
la vivon, tre mizere,
ĝis morto venos jam !
Pro tio, mi deziras,
ke morto baldaŭ venu,

rapide min forprenu
el tera la infer'!

Ho, Mari'! Ho, Mari'!

*Ĉar kruela estas via kor',
ve, Dio! Fi!*

ĵam mortigu min tuj la dolor'!

Ho, Mari'! Ho, Mari'!

Tre kruela por mi via kor'!

Neniu pli!...

Ho, Mari'! Ho, Mari'!

A N T A Ŭ E N !

(HIMNO)

I

Atentu la vokon!
Nu ; nia falango
de loko en lokon,
ĉe l' pinto de stango
flirtanta la Verda Standardo,
senĉese jam kuru ;
labori obstine, kun ardo,
fervore, do, ĵuru!
*Antaŭen kuraĝe,
kun fid' en la koro ;
antaŭen kuraĝe
al nia laboro,
kun fid' en la koro!*

II

La lingvon diskonu
tra ĉie senĉese ;
ni lingvon entronu
rapide, sukcese,
ĉar lingv' Esperanto ja havas

fratigan la celon ;
el lukte Homaron ĝi savas,
forigas kruelon !
Antaŭen kuraĝe,

.....
.....

ESPERANTA MARŜO (1)

Zamenhof, elpensinto
supergenia
de nia lingvo helpa
internacia,
al Mondo per ĝi donis
grandan IDEON
INTERNAN, SENTON NOVAN,
belan la KREON,
grandan IDEON
INTERNAN, SENTON NOVAN,
belan la KRE-E-ON,
por la feliĉo de la HOMARO.
Ha, kiel granda tia BONFARO,
ĉar HOMON faras ĝi tute FRAT'
ĝi tute FRAT',
plenumante la nepran homaman devon
realigante revon
kun granda ŝat',
realigante revon
kun granda ŝat'.
La lingvo ESPERANTO
ĉiam progresas,
en rondoj malsimilaj
grave sukcesas.
Estas la ESPERANTISTOJ
POPOLAMASO,

---

(1) Kantebla laŭ muzikajo de l' komponisto M. Nieto el teatraĵo «Los trasnochadores», Marŝo «Estudiantino» studenta.

ĉe l' MONDO grave bruas
LIA la paso,
LIA la paso,
ĉe l' MONDO grave bruas
LIA la pa-a-so.
Kaj nia frata paca laboro
fariĝas plene ĝojo por koro
ĉar trafas plene nin NOVA SENT',
nin NOVA SENT',
ĝojigante popolojn per sia celo,
kaj fariĝante belo
al ĉiu GENT',
kaj fariĝante belo
al ĉiu GENT'.

KORA PLENDADO (1)

I

Mi, blokite de la neĝo,
pro perforto de fileĝo
kaj de bruta malestimo,
mallibera en kastelo
pro frakaso de ribelo
kontraŭ diktatora krimo,
en masiva ĉambro ŝtona,
kvazaŭ tombo faraona,
ĉe l' hispana norda limo ;

en izolo, for de l' bruo,
de l' malĝojo sub l' influo ;
mi transdonas sentesprimon
al poem' originala ;
spite de la viv' fatala
ne sentante ian timon.

---

(1) Verkita en la fortikajo *Coll de Ladrones*, dum mia mallibereco, vintron de 1931.

Dank' al fortaj fantazio,
kor' kaj korpa energio,
mi facile trovis rimon.

II

Por junuloj, ĉu poemo
kun pasie ama temo,
ĉar al ili estus ĝojo?

Ne virinoj amon volas
nun ; en inaj koroj rolas
or' ; al ili tia vojo !

Am' al ili, nun, malsaĝo
estas, eĉ mensog'. Domaĝo !
Fiulinoj je ci fojo !

Estu nun al mi aŭskulto
via, fratoj, ne la stulto ;
tiel, do, al vi kompreno :
am', tirana ; ne rezulto
nova. Ĉu, do, amokulto
ĉiam estis ? Nu ; veneno
iam. Bela, jes, laŭ multo
in' en pac' ; sed en tumulto
same estas ŝi. Ĉagreno !

Am' facile koron lulis
iam ; kor' en amon brulis :
fajr' cindrigis ja la koron !
Ĉio estas seko, rubo ;
ne plu am', nur ombra nubo :
am' nur lasis rememoron !
Mia la vizaĝ', senpova ;
kiel de mortint', senmova,
nur vidigas la doloron !

Kor' ĉe nigra nubo dronas...
«Ne mensogu !», Di' ordonas ;
sed abunda jen mensogo !

Mi ne je la vivo fidas ;
mi malfirma ĝin nun vidas :
post la nuna bon', delogo !

Blinde marŝas ni sur tero
sub Destira la Mistero...
Nur ripoz' ĉe mortotrogo !

Ĉar jam la printemp' ekfloris,
ĝin la homoj feste gloris ;
al la koroj, gaja l' ago.

Kiel birdo, flugis koro
tiam al la lum', al floro :
kor' sanĝiĝis tag' post tago !

Tiam, ter' al mi, edeno ;
nun, por ĉiam, jen ĉagreno
eĉ por vivo de l' imago !

III

Baldaŭ tagojn oni festos.
Ĝoj' revivi ilin estos !
Paca vento dume blovos.

Oni karulinojn vidos,
apud kiuj oni sidos ;
kaj parfumon, belon, trovos.

Tute ĝoje koroj batos.
Tia ĝojo min malŝatos.
Ilin ĝui mi ne povos !

Jen tuj de la Pask' alveno ;
sed en mia kor' ĉagreno !
Karulino mia kuŝas

pro malsan' dolore grava ;
ŝia la vizaĝ', tre flava,
ĉar ŝin Morto jam ektuŝas !

Di' potenca, al ŝi sanon !
Vian la savantan manon
ĉu, ne vi, en ŝin enpuŝas ?

Bela karulin' ĝentila
kun tre bruna haŭto brila
kaj el haroj diademo ;
mi freneze ja cin amis
ĉiam, kiam koro flamis
ame patre laŭ ĉkstremo.
Frenezigis min pasio
al malsaĝo..., kaj pro tio,
jen al mi la kora tremo !

Radiana klara stelo
brilis... Ĝstis ŝi !... Kruelo !
Kio ĉe l' animo mia ?
Ŝi kolombbrunecon havis ;
ŝi, juvelo riĉa, ravis ;
tre gracila ŝi, gracia ;
ŝia belo, por mi kara,
kiel de l' gazel' *Sahara*...
Mortis ŝi !... Doloro kia ?...

Ama la ekfulm' radia
jam en vivovojo mia,
al malsana kor', ne ŝato !
Dolĉa l' am' ne kora signo
nune ; estas nur rezigno :
koron romp'is mortobato !
Sorto mia pli kruele
ol de virinaĉ' malbela
ĉe malĉastulina strato !

IV

Fojojn, ĉu diabl' reala
mi ? — Destino fatala !
En min la malbenpotenco !
Ĉu amiko nobla ? Kie ?
Mi ja estas fremda ĉie
dum ĉi temp' de dekadenco !
La malbonon mi ne faris ;

la suferon mi ne ŝparis :
kontraŭ mi, malbontendenco !

Mi la veron ĉiam ŝatis
eĉ ĉe kiuj min fiŝlatis ;
sed la nuna temp', doloro !

Di' bonulojn jam ne amas ;
Di', por ĉiuj, jam ne samas,
ĉar al iuj, plenfavoro ;
por aliaj, grandaj penoj,
estas, kvazaŭ Dimalbenoj !
Al mi, ne feliĉa horo !

Estis bon', por mi, Destino ;
mia ŝat' al Ver', sen fino :
min bonulo oni vidas.

Mia gvid', la Bono estis ;
frato nekredema restis,
kaj konstante ĝoje ridas.

Al mi, pura kaj fidela,
viv', dum, estas tre kruela.
Malbonsort' min ĉiam gvidas !

Ĉiam petis mi pardonon
ĉu mi faris, do, malbonon :
donu Di' al mi ĉielon !

Por la Bon', mi ĉiam vivis ;
mi ĉe nobla revo drivis
ĉar mi amas sanktan celon.

Min tra ĉie ventoj ŝovis
kiel birdon ; mi ne trovis
de l' patruj' kaj hejm' kielon !

De la vivo mia trudo
estis la fervora studo
en izol', por mia scio.

Mi ĉi tiun tute kaŝis ;
sed al ĉiuj ĝi forpaŝis

per la kora energio,
kreskadinte ĉe l' silento.
Ĉu klerulo mi? Ve, pento:
estas vere mi nenio!

Resaniĝi, peno vana!
Mi, spirite tre malsana!
Min amikoj vidas fie!
El neniŭ al mi mano!
Viv', amara la tizano!
Kiuĵ amis min kaj kie?
Belaj tagoj gajaj pasis!...
En frostej' min oni lasis!
Sed, ĉu Di' pardonos pie?

De l' juneco pasis horo,
brutvelkigis ĝin doloro;
troa mia la turmento
mian la vizaĝon stampis,
kvazaŭ lepro en ĝin rampis;
jen, forkuras de mi gento!
Kor', laŭ torĉ' al vento, brulas;
min jam senespero rulas
sen la homkompata sento!

Venu al sufero fino!
Ve, nur estas mi ruino
turmentita de tortur'!
Ĉarm' mistera de l' ĝardenoj!...
Ore brilas la ebenaĵoj,
same la riĉec', plezur'...
Tamen ne por mi kontento,
eĉ nenia ĝoja sento...
Mi, folio seka nur!

La Destin', nur leĝ' severa,
el Scienco plej supera;
vanta, tuta la cetero!

«Iuj en feliĉ' deliras ;
viv' agrablaj», oni diras :
ĉu ja tio estas vero?

Sed ĉar mi suferas multe ;
peza vivo, do, rezulte !
Tamen, kun la Mort', espero!...

V

Kara bird' ekflugu nun
tra radioj de la sun'
hela, krozu la ĉielon,
al la hejm' de karulin' ;
ŝi akceptos ĝoje cin :
ĝuu ŝian grandan belon !
Al amatoj la estimon
portu kaj salutesprimon ;
al ŝi, fortan amfidelon !

AL ZARAGOZA MITINGO

DE LA 15^a-IV-1928

Ho, vi, la glora Zaragozo !
De l' patrujano *Meko* mia ;
el ĉiuj, plej heroa ; rozo
kun ĉarmo plene simpatia ;
staranta ĉe la val' de l' *Ebro*,
bruanta nun pro fest' al *Goja*,
montranta sin laŭ plena febro
de gloro kaj laboro ĝoja ;
vi ankaŭ esperante revas ;
jen, kial via la mitingo.
Vi verdan flagon alten levas,
kaj flori la laboro devas
abunde, kiel nun siringo
en ĉiuj kampoj plene floras.
Mi tion kore ja deziras ;

por tio varme vi laboras ;
al tio varme vi sopiras :
la LINGVON tiel vi jam gloras !

HIMNO AL ASTURIAS

I

De nia la lando altegaj la montoj
Disŝiras per pintoj belegan lazuron ;
La vent' tra l' arbaroj, riveroj kaj fontoj,
Flustradas konstante ravantan murmuron,
Kaj naskas ĉe koroj grandegan plezuron !

De nia la lando mirinda la bel',
De nia la lando mirinda la ĉarm',
Sentigas nin ĝoje kun granda la varm'
Pri «Nova la Sento» kaj «Homa la cel'» !

Indiĝeno grandanima
De ĉi tiu lando rava
Jam sin sentas tute prava
Celkonscia kaj sentima
Por esprimi per la kant' :
«Celo» estas Esperant' !
Estas «Nova Sento» Esperant' !

II

Ruladas libere de l' maro la ondoj
Sinsekve disiĝi en sablon, en rokon,
Mortante ĉe blankaj la ŝaumoj laŭ rondoĵ...
Kortuŝe sentante de l' morto sufokon,
Aŭskultas samtempe ni «Fortan la Vokon !»

Ĉar el furiozo aŭ milda seren'
De l' ondoj mortantaj ĉe sablo aŭ rok',
Niu trafas ĝojige mirinda la «Vok'»,
La «Voko» nin ravas tutplene, sen pen' !

Indiĝeno grandanima

.....

UKRANIA KANTO

I

Ukranio tre amata
de mia koro,
tiu de l' kamparo plata,
kie kreskas delikata
tre bela floro,
apud amovojo glata.

II

Al vi sendas mi amsenton
per kanto mia ;
certe havas vi kontenton
ĉar vi donis la konsenton.
Fein' gracia,
vi neniam havos penton !

TURKA KANTO

I'

Mia kora sentemo
flugas tute subtile
trans la krad' de l' haremo.

II

Post la krado sopiras
amatin' maltrankvile,
ĉar ŝi arde deziras :

III

Por ŝi estu mi savo,
kaj fariĝu facile
tiel ŝia la sklavo !

PLUVAS, PAŝTISTO!

(FRANCA KANTO.)

I

Paŝtisto, pluvas, pluvas,
kaj blovas l' uragan' ;
ĉar preskaŭ jam diluvas,
ni kuru al kaban' .
Vi kuru tre sufiĉe
en mia l' akompan' ;
ne timu, ĉar feliĉe,
vin gvidas mia man' .

II

Ni, kvazaŭ kanonpafojn,
atentu tondrojn jam ;
ni savu blankajn ŝafojn
el nuba fulmoflam' .
Vi kuru, do, senlace ;
atentu, ke la fam'
konsilas ĝui paco
la bonojn de l' gastam' .

III

Al hejm', unuan fojon,
de mia famili',
ni kuru senti ĝojon
en paca idili' ;
ni flugu brak' ĉe brako
—aminda estas li!—
al mia la barako :
mi estas papili' !

IV

Kaj mia la patrino
kaj mia la fratin' ,

pro volo de l' Destino,
akceptos kore vin...
Sed l' uragano pasos,
alvenos ĝia fin' ;
ĉu tiam vi forlasos
domaĝe, nepre, min ?

V

Akceptu vi la ĉarmon
de virga bela flor' ;
kaj sentu por mi varmon
de l' amo ĉe la kor' .
Por vi jen mia l' amo,
ne restu via for ;
ĉar tiel ne balzamo
ĝi estus, sed dolor' !

VI

Si lian manon prenas
kaj premas kun kortuŝ' ;
eĉ ŝi ne sin detenas,
kaj kisas ŝia buŝ'...
La kiso tre agrabla
ja estis kaj ne fuŝ' .
Ĝi faras lin kapabla
por ama en ŝin puŝ'...

VII

—Jen mia la parolo,
amata fianĉin' :
decidas mia volo
lojale ami vin !
—Nu ; petos vian manon
tuj mia la patrin'
en vian la kabanon
por edzinigi min !

LA ĤOTO DE VALENCIO

«Valencio naskis ĥoton,
kaj ĝin baptis *Aragon'*,
en *Kalatajud'* ĝi kreskis
ĉe la bordo de l' *Ĥalon'*.»

«*Ĥot'* de *Valencio* estas,
ĝin disvolvis *Aragon'* ;
sed *Navarro* al ĝi donis
senton per gitaroson'.»

Ĥot' fariĝis poste kanto
en tutland' per ĝia gent',
ĉe la Nordo, Sudo, Centro,
Orient' kaj Okcident'.

Ĉiam *ĥot'* esprimas trafe
ĉian senton de la kor' :
la kuraĝan sendependon,
la ĉagrenojn de l' dolor' ;

aman la pasion grandan,
la koleron de l' ĵaluz',
la kortuŝon, la gajecon,
bonhumoron de la ruz'...

Tion ja konstatis, verse
la saĝeco de l' popol' ;
komponistojn trafe ravis
la mirinda ĥota rol'.

Tial vere la Hispanoj
jesi povas ja sen vant',
ke la ĥoto, en la Mondo,
estas plej supera kant'.

*Pro tio ĥoto ja tute pli kaj pli
ŝatata estas de la hispana rond' ;
pro tio ĥot' deirinte de ĉe ni
jariĝis jama tra la tuta mond'.*

« NOVA SENTO »

ANTAŬEN AL PACO

(Esperanta marŝo kantebla per muziko de «*Quand Madelon*», fama marŝo kaj kanto de la «*Poilus*» de Camilo Robert.)

I

Jam tra la Mond', sur la Tero kaj la Maroj,
ja sonas tre forte nia rava kant' ;
antaŭen, dō, nunc spite de la baroj
jam iras lingv' zamenhofa, Esperant'.

Belega jen nia standardo
kun hele verda la kolor',
sub ĝi kolektiĝas kun ardo
pacaj soldatoj kun fervor'.

Kaj Pacarmeo ja
en granda bela ĥor'
kantadas himnojn, ha !,
esperojn de la kor'.

*Ni verdan jam la flagon alten tenu,
ĉe ĝia blank' tre lumu ĝia stel',
ne l' obstinaj baroj nin detenu,
brave marŝu al la cel'.*

*Ni marŝu, do, marŝadu kun kuraĝo,
ĉar tiras nin de l' koro NOVA SENT',
kaj nin atendas jam kun saĝo
ĉiu gent', ĉiu gent', ĉiu gent' !*

II

La lingvo jam tute bone tro progresas,
tre vigle tra ĉiuj landoj de la Mond',
al tiu ĉi grandan bonon ĝi promesas,
transformi ĝin forta «FAMILIA ROND'».

Laboru ni varme senĉese
sub verda flago de l' esper' ;
forigu ni plene sukcese
bestajn malamojn el la ter' !

Kaj de la Tero for
jam tiom da sufer',
murdado kaj dolor',
malamo kaj mizer'.

Ni verdan jam la flagon alten tenu,

.....

LA BARKOTRENISTOJ DEL VOLGA

I

Ho, ve ! Jam vidos ne de nun ni
en Volg' spegul'
la plektitan branĉaron, ho, ve !,
de la betul',
kiun dum ripozdolor'
ni plektis ja kun fervor'
de l' kor'.
Sed nun... ilin for,
sed nun... ilin for
pro reveno de l' labor' !

II

Ha, dolor' ! Ha, dolor' ! Kia sort' !
Kruel' ! Fatal' !
Kablon jam streĉu ni, trenu ni
laŭ animal' !
Laŭ la strofoj de l' kanzon',
ni trenu takte, laŭ ton',
laŭ ton'.
Vipas nin malbon' ;
foras la rezon',
foras nia la rezon' !

III

Ha, ho, ha! Trenu ja, trenu ni!
Ve sort'! Ve sort'!
Je la takt' sen rapid' de la kant',
Jen tren' de l' fort'!
Akordiĝu nia tir',
samtempe, do, la sopir'!
Delir'
kvazaŭ de martir',
kies la dezir'
estas nur libera ir'!

IV

En kien puŝas nin bruta viv'
ĉe l' homa rond'?
Kaj kia estis, do, la motiv'
de l' ven' al mond'?
Por mi vivi, kia kaŭz'?
Ho, ve! Jen bruta la naŭz',
jes, naŭz'
de la kor', kaj taŭz'
de l' anim' sen paŭz'
al doloro, eĉ sen paŭz'!

V

Al la kor' nia jen forta blov'
de l' malkontent'!
Kie de la respond' estas pov'
al kor', al sent'?
Nu; respondu eĉ demon',
ĉar ne timigas rezon',
diridon'
lia, nek malbon'
ankaŭ; la malbon'
estos al doloro on'!

VI

Sed nun, ha ! De la Volg', ĉe l' river',
ne plu dolor' !
Ĉie jam bruas nun sur la ter'
sen halt' motor' !
Bolŝevika ankaŭ kri'
triumfa kaŭze de l' sci',
sen Di',
venis jam por ni,
venis jam por ni
savo per revoluci' !

AL SAMIDEANOJ

Samideanoj de mia kara lando,
samideanoj de ĉiu kontinento,
ĉesu jam ĉe ni, do, ĉia malkonsento,
ne plu agadu ni laŭ aparta bando ;
paco, laboro kaj amo, estu rito
por Esperanto. Neniel la perforto
por la afero fariĝos bona sorto,
estos ĝi kvazaŭ la sekvo de milito.

Venis la tempo utila por laboro,
kiam trankvile fervore fratoj bruos,
kiam kunvenojn kontente ĉiuj ĝuos
certe gvidate de l' sentoj de la koro ;
kiam ĉeestos multnombre ni kongreson,
kaj en ĝi ĉiuj kondutos sin ja fratoj ;
pri organizo ; nu, tiam, la manplatoj
entuziasme aplaŭdu la sukceson :

Fondu ni solan esperantistan rondon,
efektivigu ni vere «*Novan Senton*» ;
ne nur enlanden starigu solan genton,
sed organizu ni same tutan mondon.

Kiam jam poste disiĝo nepra venos
jus grandioza triumfo tiel rava,

por Esperanto tutplene fruktoĥava,
nian progreson neniu jam detenos,
la skeptikuloj eĉ ankaŭ nin komprenos.

« CHINA » (1)

China estis bela la katino
kiu ĉiam familion ravis ;
kaj por kiu ni karesojn havis
ĝis momento rabi ĝin Destino.

De l' katino perdis ni la ĉarmoĵojn,
kaj pro ĝia morto, la doloro
ĵus sumiĝis al la korangoro
nia, fluigante niajn larmojn !

Tiel bela estis felo ĝia,
kiel tiu de la leopardo ;
kaj nek ĝiaj ungoj pro hazardo
estis akraj por la haŭto nia.

Kiam ni, ha !, diris adiaŭon
aŭ al la orelo ĝia : «China !»,
delikata bleko la katina
donis nin respondan la miaŭon.

Ho, ve ! Nia la katino kara !
Nia milda kaj amata besto !
Ĉiam por ni ĝia la foresto
estas rememoro tre amara !

« OFENDIDO » (2)

La kvarpiedulo mia nuna
estas tre inteligenta bruto ;
kvankam nerva, tute nobla ; juna,
facilmova : bela ĝia tuto.

Tre mirinda estas de l' ĉevalo

---

(1) Elparolu *ĈINA*.

(2) Nomo de la ĉevalo, en hispana lingvo estas la pasiva participo de la verbo *ofendi*.

delikata ĝia dres' perfekta :
ĝi ja paŝas takte, laŭ por balo,
kvazaŭ por la danco belaspekta ;
same trotas ; per galopo, lulas
la rajdanton, kaj mirinde saltas ;
en okuloj ĝiaj, vivo brulas ;
per parolo sola, ĝi ja haltas.

Kredu min, ĉar tute mi ne fuŝas :
obeeme ĝi al milda kanto,
ĝi genufleksiĝas, eĉ ekkuŝas
komprenante volon de l' dresanto.

SENE SPERO

Staradas tre densaj nebuloj,
ve !, antaŭ la miaj okuloj ;
pupiloj malgajaj iliaj
ne estas de longe jam viaj
—filinoj amataj—speguloj.

Malĝojo ! De longe ne sidas
ni unu apude aliaj...
Feliĉon nenian mi vidas ;
amataj filinoj graciaj,
nenio min gaje jam ridas !

Dolĉegaj ravantaj paroloj,
jes, estis agrablaj kortuŝoj,
venante de viaj la-buŝoj ;
pro viaj tutkoraj memvoloj,
por mia la koro, konsoloj.

De longe regadas silento
ĉe mia izolo dolora ;
forflugis ja miaj kontento
kaj rido sincere bonkora...
Ne estas feliĉa momento !

Kaj akre mortiga malĝojo
min ĉiam dolore katenas ;
mi iras sur dorna la vojo...

La morto por mi, do, konvenas,
ĉar vane trankvile mi penas...

Nu; mi jam forlasu la teron
en kiu kruela la sorto
faligis sur min la mizeron...
Ne estas kapabla jam forto
redoni al mi la esperon!

Mi havas, do, pravan motivon
forlasi kruelan la vivon,
kaj kiun nenio balzamas...

Min lasu, ĉu min ne malamas,
rulanta sur tian deklivon,

ĝis kiam la Morto kompata,
indulga, ameme min tiros
al mondo eterdelikata
en kiu spirito sopiros
neniam je amo malsata!

M I A O P I N I O

Per ĉi lasta la poemo
staras mia l' opinio
pri neologisma temo
de l' japanrezolucio:

estas ĝi decido sana
kontraŭ la neologismoj
tiu de l' Kongres' Japana,
kontraŭ tiuj barbarismoj;
ne neologism' necesa
por la versfarad' de verko,
ne ĝin faros ja sukcesa
tiu neutila sterko.

De la simpla lingvo-uzo
jen rezulto: ĉi laboro
spite de naiva muzo
de humila amatoro;
per la verko, per ĉi tiu

ja mi donas la ekzemplon :
sur la Fundament' konsci
nur starigi nian templon.

Esperanto estas sole
vera lingvo de l' PRAKTIKO ;
al ĉi tio, do, memvole
metu sin BELETRISTIKO.

ENHAVTABELO

	<i>Paĝo</i>
1. Antaŭdiroj	3
2. Kvazaŭ prologo. 3. Klarigoj. 4. Pri titoloj.....	6
5. Averta	7
6. Dediĉo	8
7. Pri mia plorata filino Amelio.....	10
8. Skiz-portreto de Marina.....	14
9. Hieraŭ	18
10. Hodiaŭ	20
11. Teruraj datoj.....	22
12. Caridad kaj Matilde.....	25
13. Songoj kaj sopiroj.....	26
14. Tagiĝo kaj espero.....	27
15. Por la tombeskribo nia.....	28
16. Je la morto de Th. Cart.....	29
17. Asturias	29
18. Al Hector Hodler.....	31
19. De tra fera krado.....	31
20. Profunda amo.....	34
21. Antaŭsento	34
22. Pri amo.....	35
23. Kavalira amo.....	36
24. Plendo kaj venĝo.....	38
25. Ĉiam espero.....	40
26. Al brunulino.....	41
27. Pri ondoj.....	42
28. Sopiroj de orfo.....	47
29. Al mia naskiĝlando.....	49
30. Ha, Sevilo!.....	53
31. Kanto al Hispanujo.....	59
32. Kanto al Valencio.....	70
33. Kio ŝi al mi?.....	76
34. La Majstro.....	77
35. Ĉe la tombo de la Majstro.....	85
36. Ĉe la hejmo de la Majstro.....	85
37. Ĉe Bialystok.....	87
38. Pri miaj bestoj.....	89
39. Obstino kaj fido.....	95
40. Ve, milito.....	97
41. Respondu	98
42. Kial ŝi ruĝiĝis?.....	99

43.	Ĉe la aragona Pireneo.....	1100
44.	Je ŝia nomfesto.....	1101
45.	Amperfido	103
46.	Sola jeso bela.....	1104
47.	Kanto de amanto.....	107
48.	Alvoko	1108
49.	Jen sorto mizera.....	109
50.	Espero	111
51.	Kontraŭaĵoj	1112
52.	Kialo pri prefero.....	114
53.	Ne timu.....	116
54.	Nokta deĵoro.....	117
55.	Al Vieno tra l' Danubo.....	119
56.	De Vieno.....	119
57.	Al la dekkvina.....	120
58.	Al Trinidad Soriano.....	121
59.	Memoraĵo	122
60.	Kvazaŭ preĝo.....	123
61.	Al Rafael de San Millán.....	124
62.	Al Christensen.....	125
63.	Kiam mi rajdas.....	125
64.	Vintro	127
65.	Spite de ĉio.....	130
66.	Ĉe malliberejo.....	131
67.	Al finlandanino.....	140
68.	Ĉiam kanto al amo.....	140
69.	Ne timu.....	141
70.	Je la vespera krepusko.....	142
71.	Konstato	143
72.	Ho, Mari' ! Ho, Mari' !.....	143
73.	Antaŭen ! (Himno).....	145
74.	Esperanta marŝo.....	146
75.	Kora plendado.....	147
76.	Al Zaragoza mitingo.....	153
77.	Himno al Asturias.....	154
78.	Ukrania kanto.....	155
79.	Turka kanto.....	155
80.	Pluvas, paŝtisto !.....	156
81.	La foto de Valencio.....	158
82.	«Nova Sento» (Marŝo).....	159
83.	La barkotrenistoj de l' Volga.....	160
84.	Al samideanoj.....	162
85.	«China»	163
86.	«Ofendito»	163
87.	Senespero	164
88.	Mia opinio.....	165

PREZO de ĉi tiu verko:

<i>Por membroj de Hispana Esperanto-Asocio...</i>	<i>2 pt.</i>
<i>Por ceteraj hispanaj samideanoj, ĉiel por la</i> <i>hispan-amerikanaj .....</i>	<i>4 pt.</i>
<i>Por ĉiuj ceteraj samideanoj.....</i>	<i>3 so. fr.</i>

El la du lastaj prezoj oni elkalkulos grandan rabaton, ĉiam oni mendu po grande, eĉ duonon el la prezo ĉiam oni mendu almenaŭ 25 ekzemplerojn.

ANTAŬPAGO ESTAS NEPRA!